

Ohjaavien ministeriöiden ja Itä-Suomen elinvoimakeskuksen välinen tulossopimus 2026–2027

Sisällys

1 Strategiset linjaukset	3
1.1 Elinvoimakeskusten strategia	3
1.2. Johdon katsaus	3
1.2.1 Toimintaympäristö ja tulostavoitteiden 2025 toteutuminen	3
1.2.2 Strategisten tavoitteiden edistäminen alueella	6
2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	8
3 Tulostavoitteet	9
4 Voimavarojen hallinta	27
5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset	28
6 Liite	29

1 Strategiset linjaukset

Itä-Suomen elinvoimakeskus on vuoden 2026 alussa toimintansa aloittanut monialainen valtion aluehallinnon virasto, jonka toimialue kattaa Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat. Elinvoimakeskus toteuttaa toiminnassaan sekä valtion yhteisiä hallitusohjelman ja elinvoimakeskusten strategian tavoitteita että ohjaavien hallinnonalojen toimialakohtaisia strategisia tavoitteita.

1.1 Elinvoimakeskusten strategia

Elinvoimakeskuksille on laadittu vuosille 2026–2027 yhteinen strategia, joka toimii tulossopimuksen runkona. Strategian painopisteet ja tavoitteet ovat seuraavat.

Kestävä kasvu

1. Kehitämme elinkeinorakennetta monipuolisemmaksi ja kansainvälisemmäksi tukemalla uudistuvaa ja kasvavaa yritystoimintaa
2. Tuemme pk-yritysten TKI-panostusten kasvua osana kestävän kasvun vauhdittamista
3. Vahvistamme ruokajärjestelmän kokonaiskestävyyttä, kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä
4. Ylläpidämme ja kehitämme liikennejärjestelmää, joka on toimiva, turvallinen ja kestävä

Puhdas siirtymä

1. Kiihdytämme puhdasta siirtymää, mikä tukee talouden rakennemuutosta, kestävää luonnonvarojen käyttöä ja kiertotaloutta
2. Varmistamme osaltamme luonnon monimuotoisuuden vahvistumisen, luontokadon pysäyttämisen ja hiilinegatiivisuuden saavuttamisen

Varautuminen ja kokonaisturvallisuus

1. Vahvistamme yhteiskunnan toimintavarmuutta ja kriisinkestävyttä

Hyvinvointi ja yhdenvertaisuus

1. Edistämme laadukasta ja tuottavaa työelämää, joka vastaa työelämän muutoksiin
2. Turvaamme puhtaat vedet, elinvoimaisen luonnon ja kulttuuriympäristöt sekä rakennetun ympäristön osana hyvinvointia ja turvallista arkea

Vaikuttavan, vastuullisen ja poikkihallinnollisen valtion aluehallinnon mahdollistajat.

1.2. Johdon katsaus

1.2.1 Toimintaympäristö ja tulostavoitteiden 2025 toteutuminen

Etelä-Savon ELY-keskus:

Etelä-Savon alueen kilpailukyky, elinvoima ja myönteinen imago pohjautuvat kestäväan elinkeinotoimintaan, osaamiseen sekä asukkaiden ja asuinympäristön hyvinvointiin. Toimintaympäristöä kuitenkin vaikeuttavat yleinen talouskehitys, geopoliittiset jännitteet, turvallisuus sekä heikentynyt työllisyys. Etelä-Savo on suurten haasteiden edessä väestörakenteen, itärajan sulkeutumisen, saavutettavuuden, ilmastonmuutoksen kuin hallinnollisten muutoksien osalta.

Työllisyysaste on noussut Etelä-Savossa valtakunnallisen keskiarvon tuntumaan. TE-palveluiden uudistuksen valmistelu (TE24) on valmisteltu onnistuneesti.

Etelä-Savon ELY-keskus on myöntänyt merkittävästi rahoitusta pk-yritysten investointeihin, kansainvälistymiseen ja puhtaaseen siirtymään. Yritysten kehittämisavustukset ja ESR+-hankkeet ovat tukeneet osaamisen vahvistamista ja työelämätaitojen kehittämistä. Osaamisen kehittämisessä vuoropuhelut yritysten ja oppilaitosten kanssa ovat tuottaneet uusia malleja. ELY-keskus on edistänyt kansainvälisten osaajien integroitumista alueelle, mikä tukee strategista tavoitetta monipuolisesta elinkeinorakenteesta.

CAP-tukien hallinta ja maatalouden investointien rahoitus ovat edenneet suunnitellusti. Etelä-Savon ELY-keskus on vahvistanut ruokajärjestelmän häiriönsietokykyä ja kilpailukykyä tukemalla investointeja ja kehittämissankkeita.

Etelä-Savossa on vireillä noin 30 puhtaan siirtymän hanketta, joista suurin osa on aurinkovoimahankkeita (luvitettuna noin 700 ha ja suunnitteilla on noin 1600 ha). Vesistökunnostukset ja vesienhoitotyöt ovat edenneet hyvin. Ilmastotyössä painopiste on energiatehokkuuden parantamisessa kunnissa ja yrityksissä. VIHTO-ilmastohanke tuotti ilmastokatsauksen ja skenaariopohjaisen päästöarvion Etelä-Savosta.

Luonnonsuojelun alueella työmäärä on kasvanut mm. erilaisten hankkeiden ja metsänkäyttöilmoitusten määrän lisääntyessä. Helmi-ohjelmassa on saatu ennallistamis- ja luonnonhoitotöitä hyvin eteenpäin ja saimaannorppakanta on vahvistunut suojelutyön tuloksena. Kulttuuriympäristöstrategia valmistui.

Kyberturvallisuus ja huoltovarmuus korostuvat vesi- ja jätehuollon tehtävissä. Näissä valvontaa on aloitettu ja sitä on kehitetty resurssien mahdollistamalla tavalla. Jätehuollon kyberturvallisuustehtävän hoitoa on turvannut ympäristöministeriön erillismääräraha.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus:

Pohjois-Karjalan kehityskuvassa epävarmuus ja ennakoimattomuus jatkuvat, ja alueen elinvoimaa haastavat geopolitiittinen epävakaus, talouden alavire, saavutettavuuden ongelmat ja väestörakenteen muutos. Talouden kehityksessä on kuitenkin alustavia positiivisia merkkejä, joskin vahvemmat odotukset käänteestä kohdistuvat vuoden päähän. Työttömyys on edelleen korkealla ja työpaikkojen puute on suurin kehityksen pullonkaula. Kuluttajien näkemykset ovat kriittisiä ja Itä-Suomessa maan heikoimpia. Puhtaan siirtymän edistämässä Pohjois-Karjalassa on vahvaa sitoutumista ja aktiivista ohjelmatoimintaa. Toisaalta siirtymää rajoittaa rajamaakunnan tuulivoiman rakentamisen esteet ja sähkönsiirtokapasiteetin puutteet. Itä-Suomessa aluehallintouudistuksen valmistelu on edennyt tasapuolisesti ja hyvässä yhteistyössä kolmen ELY-keskuksen kesken henkilöstöä osallistaen ja sidosryhmiä tiedottaen.

Työllisyyden, yrittäjyyden, osaamisen ja maahanmuuton tavoitteet toteutuvat Pohjois-Karjalassa. Alueen yritysten kasvua, kansainvälistymistä ja TKI-toimia on tuettu Team Finland -verkoston aktiivisella toiminnalla, rakennerahastoiminnasta vastaavan ELY-keskuksen kehittämistoimilla ja maaseuturahaston tuella. Epävarmuus ja suhdannetilanne on vaikuttanut yritysten kehittämisaktiivisuuteen, joskin loppuvuodesta hakemusaktiivisuus on selvästi vilkastunut. Pohjois-Karjalassa alueen työllisyyspalvelujen vahvuus on koko maakunnan alueella toimiva työllisyysalue sekä eri työllisyystoimijoista muodostuva työllisyyden ekosysteemi, mikä mahdollistaa koordinoitua kehittämisen ja laajapohjaiset kehittämissankkeet.

Elintarvikeketjun turvallisuuden ja vastuullisuuden tavoitteet arvioidaan toteutuvan. Maatalouden ja elintarviketurvallisuuden valvontasuunnitelmien toteutuma on yli 100 % omien lisäotantojen vuoksi.

ELY-keskus edisti puhtaan siirtymän, hiilinegatiivisuuden, kiertotalouden, luonnon monimuotoisuuden ja vesienhoidon tavoitteita laajasti. Ilmasto- ja kiertotaloustoimia on tuettu osallistumalla maakunnalliseen ohjelmatyöhön sekä ohjaamalla toimijoita viranomaisprosesseissa. ELY-keskus on vauhdittanut pk-yritysten puhtaan siirtymän ja ilmastotoimien TKI-hankkeita.

Vuonna 2025 Pohjois-Karjalassa parannettiin Helmi-ohjelman elinympäristöjä ennallistamalla ja hoitamalla luontoa eri puolilla maakuntaa. Kunnostustöitä jatkettiin erityisesti arvokkailla

lintuvesillä, ja Juuan veet ja vaarat – Helmi-keskittymän toiminta käynnistyi. Maakunnallinen luonnon monimuotoisuus -ohjelman valmistelu alkoi. METSO - ja Helmi-ohjelmissa toteutui suojelua yhteensä noin 540 ha (tavoite 700 ha), mikä oli toteutettavissa käytettävissä olevan määrärahan avulla.

Vesienhoidossa pinta- ja pohjavesien ekologinen luokittelu ja paineiden nimeäminen valmistuvat vuoden loppuun mennessä. Seuranta on toteutunut lähes kokonaan, mutta kemiallinen luokittelu viivästyy tietojärjestelmäongelmien vuoksi.

Alueiden käytössä Joensuun seudun kuntien yleiskaavatyön tukeminen ja muiden alueiden tavoite maankäytön ja rakentamisen suunnitelmallisuudesta on toteutunut. Rakentamislain käyttöönottoa on tuettu vuoden aikana aktiivisesti. Puhtaan siirtymän hankkeiden ennakkolliset ja yhteistoiminnalliset menettelyt ovat vakiintuneet.

Pohjois-Savon ELY-keskus

Toimintaympäristöön heijastuivat voimakkaasti yleinen talouskehitys sekä siitä aiheutuneet haasteet yrityksille ja kansalaisille. Geopoliittiset jännitteet ja turvallisuustilanne luovat epävarmuutta ja esimerkiksi tuontitullit ja kauppapoliittinen epävarmuus vaikuttavat vientiin, investointeihin ja hidastavat talouskasvua. Tämä heijastuu työllisyyteen, joka on heikentynyt merkittävästi. Positiivista on, että uusiutuvan energian ja vihreän siirtymän investoinnit ovat vauhdittaneet investointeja. Vuodelle 2025 tienpitoon osoitettu korjausvelkarahoitus mahdollisti huonokuntoisten päällysteiden uusimisia normaalia enemmän myös seutu- ja yhdysteiltä.

Pohjois-Savon ELY-keskus on saavuttamassa vuoden 2025 tavoitteensa kohtuullisen hyvin huolimatta valtionhallinnon säästöistä, joiden vaikutuksesta ELY-keskuksen henkilöresurssit ovat vähentyneet olennaisesti. Myös valtion aluehallinnon uudistuksen käytännön toteutuksen valmistelu on työllistänyt ELY-keskuksen henkilöstöä normaalien tehtävien lisäksi, mikä on kuormittanut asiantuntijoita poikkeuksellisen paljon. Haasteista huolimatta uudistuksen valmistelu on edennyt Itä-Suomessa hyvässä yhteistyössä ja tuloksellisesti.

Valtionhallinnon tiukkenevat säästöt aiheuttavat edelleen vuodelle 2026 ja siitä eteenpäin vähentämispaineita elinvoimakeskuksen henkilöresursseihin. Tästä aiheutuu merkittävä riski elinvoimakeskuksen tehtävien hoitamiselle ja sen seurauksena työn vaikuttavuus voi vaarantua. Sidosryhmätapaamiset ja yhteistyötilaisuudet ovat olennainen osa asiantuntijoiden työtä. Tämä vuorovaikutustyö edellyttää riittäviä ajankäytön ja liikkumisen resursseja. Keskittyminen vain välttämättömiin tehtäviin lisää henkilöstön kuormitusta, voi vähentää työmotivaatiota ja heikentää työssä jaksamista. Säästöt vähentävät myös mahdollisuuksia osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen, mikä voi heikentää toiminnan vaikuttavuutta. Säästöillä on myös todennäköinen vaikutus alueelliseen läsnäoloon laajalla Itä-Suomen elinvoimakeskuksen alueella. Tehtävien keskittämisestä tulee aiheutumaan vaikutuksia alueelliseen työhön mm. vesi- ja ilmastotehtävien osalta.

CAP-tavoitteet on saavutettu laaja-alaisesti ja aiemman ohjelmakauden loppuun saattaminen ja uuden rahoituskauden toteuttaminen on suhdannetilanteeseen nähden suunnitellussa vauhdissa.

Pohjois-Savon ELY-keskuksessa on edistetty ilmastomuutoksen hillintää ja ilmastomuutokseen sopeutumista sekä kestäväää puhdasta siirtymää vahvan verkostotyön keinoin. Pohjois-Savon ELY-keskus on osallistunut aktiivisesti valtakunnallisen ELY-keskusten ilmastoverkoston toimintaan ja jalkauttanut parhaimpia ilmastotyön käytäntöjä alueelle. Pohjois-Savon maakunnallista ilmastotyötä on koordinoitu Hiilineutraali Pohjois-Savo – vastuullisesti ja vaikuttavasti (HIPOVA) -hankkeessa. Vuoden 2025 aikana on käynnistetty myös Pohjois-Savon ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelman laadinta.

Pohjois-Savon ELY-keskus suojeli Helmi- ja METSO-ohjelman, sekä vanhojen suojeluohjelmien kautta n 700 hehtaaria vuonna 2025. Lisäksi määräaikaista suojelua tehtiin n. 20 hehtaarin alueille liito-oravien suojelemiseksi. Suoalueita suojeltiin 17 suon alueella, joista suurin suojelukokonaisuus oli Luonnonperintösäätiön korvauksetta perustettu noin 104 ha alue Vieremällä.

Priodiversity LIFE -hanke toimi aktiivisesti Pohjois-Savossa. LUMO-ohjelman ensimmäinen versio valmistui, maakunnassa tunnistettiin 13 luonnon monimuotoisuuskeskittymää ja niistä valittiin ensimmäiset kokonaisvaltaisen kunnostuksen alueet. Helmi-

ohjelmassa ennallistamistoimia jatkettiin aikaisempien vuosien tapaan lähes kaikissa teemoissa. Joiltakin osin tavoitteisiin pääsyä hidastivat henkilöstövaihdokset, mutta asetetuissa tavoitteissa pysyttiin pääosin. Helmi-ohjelman toteutuksessa erityisesti määräaikaiset työsuhteet ja resurssien riittävyys aiheuttavat epävarmuutta tavoitteiden toteutumiseen jatkossa.

Vesienhoidon toimeenpano eteni suunnitellusti ja valtion avustuksia suunnattiin painopistealueille. Sidosryhmäyhteistyötä tehtiin aktiivisesti. Määräaikaisten työsuhteiden suuri osuus kokonaisresursseista aiheuttaa haasteita vesienhoidon tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

1.2.2 Strategisten tavoitteiden edistäminen alueella

Itä-Suomen elinvoimakeskuksen toiminnassa painotetaan valtion aluehallinnon aitoa läsnäoloa ja palvelujen tasapuolista saatavuutta. Toiminta ulottuu maakuntarajojen yli elinvoiman edistämiseksi, ja yhteistyötä sekä kumppanuuksia rakennetaan Itä-Suomi-, maakunta-, seutukunta- ja paikallistasolla. Poikkihallinnollinen työskentely korostuu erityisesti rahoitus-, ympäristö- ja liikennetehtävissä. Digitaalisuudella, älykkäillä teknologioilla ja sujuvilla palveluprosesseilla tehostetaan toimintaa. Lisäksi toiminnassa tavoitellaan vaikuttavuutta, tuottavuutta, taloudellisuutta ja joustavia rakenteita sekä toimeenpannaan Itä-Suomen erityistilanteen vaatimia päätöksiä. Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat myös toiminnan keskiössä.

Elinvoimakeskus edistää elinkeinorakenteen monipuolistamista tukemalla pk-yritysten kasvua ja kansainvälistymistä rahoituksen, asiakas- ja palveluohjauksen sekä työelämän laadun kehittämisen keinoin. Yrityspalveluekosysteemiä kehitetään yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa, ja yrityksiä aktivoidaan kasvuun, uudistumiseen ja kansainvälistymiseen mm. digitalisaation ja puhtaan siirtymän teemoissa. Toimiva, turvallinen ja kestävä liikennejärjestelmä mahdollistaa kestävää kasvua.

Yritysrahoitusta suunnataan erityisesti tuotantoprosessien modernisointiin, automaatioon, robotiikkaan ja tekoälyyn. Itä-Suomen yhteistyötä kehitetään esimerkiksi rajaturvallisuuden ja kaksoiskäyttöteknologioiden hyödyntämiseksi. Maaseudun yritysten kilpailukykyä ja elinvoimaa edistetään etenkin maaseuturahoituksen avulla edistään uusiutuvan energian, kiertotalouden ja biotalouden ratkaisuja sekä resurssitehokkuutta parantavia investointeja.

Yritysten kansainvälisyyttä edistetään Team Finland –verkoston avulla. Kansainvälistymiseen ja kansainvälisten osaajien saatavuuteen panostetaan elinvoiman lisäämiseksi. Elinvoimakeskus aktivoi yrityksiä hyödyntämään kansainvälistä osaamista kasvun mahdollistajana.

TKI-toiminnan vahvistamiseksi elinvoimakeskus tukee maakuntien erikoisosaamiseen perustuvien liiketoimintaekosysteemien toimintaa ja edistää oppilaitosten sekä yritysten yhteistyötä. Tavoitteena on vahvistaa alueellista innovaatiokyvykkyyttä ja yritysten kykyä hyödyntää monipuolisesti Team Finland -palveluja.

Elinvoimakeskus toimii aktiivisesti elintarvikeketjun kriisinkestävyyden vahvistamiseksi ja maataloustuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi. Energiaomavaraisuutta ja ravinteiden saatavuutta edistetään tukemalla maatilojen investointeja ja kehittämällä kotimaista tuotantoa. Varautumista ja huoltovarmuutta kehitetään voimakkaasti niin, että mallit vastaavat nykyisen toimintaympäristön tarpeita.

Elinvoimakeskus aktivoi yrityksiä puhtaan siirtymän investointeihin ja edistää kiertotalousratkaisuja. Tavoitteena on, että vähintään 35 % EAKR-myöntövaltuudesta kohdistuu ilmastotoimenpiteisiin. Ilmastomuutoksen hillintää ja sopeutumista tuetaan elinvoimakeskuksessa viranomaistyön ja osastojen yhteistyön kautta. Helmi- ja METSO-ohjelmilla toteutetaan suojele- ja ennallistamistoimia luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Laaditaan maakunnalliset luonnon monimuotoisuusohjelmat. Parannetaan NOUSU-ohjelmalla vaelluskalojen elinympäristöjä kalastusrajoituksilla ja kunnostuksilla. Vesienhoidon toimenpideohjelmaa toteutetaan suunnitellusti ja kaupunkivesien haitta-aineiden hallintaa jatketaan valtakunnallisena tehtävänä. Painopisteenä ovat vesistöjen kunnostukset,

hajakuormituksen ja orgaanisen kuormituksen vähentäminen valuma-alueilla sekä pohjavesialueiden riskien hallinta.

Elinvoimakeskus päivittää valmiussuunnitelmansa ja osallistuu alueellisiin valmiusharjoituksiin. Yhteistyötä tehdään viranomaisten, kuntien ja elinkeinoelämän kanssa varautumisen ja huoltovarmuuden kehittämiseksi.

Elinvoimakeskus edistää maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista sekä seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta.

Elinvoimakeskuksen häiriöttömän käynnistymisen varmistamiseksi muutosviestintää toteutetaan suunnitelmallisesti, asiakaspalvelu jatkuu katkotta ja organisaation toiminnan ohjaus sekä keskeiset prosessit ovat valmiina viraston käynnistyessä.

Elinvoimakeskus on ottanut painotuksissaan huomioon maakuntien strategiset painopistealueet ja kehittämisen kärjet.

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Elinvoimakeskukset toteuttavat osaltaan valtion talousarviossa 2026 asetettuja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita:

- Koko väestön koulutus- ja osaamistaso nousee edistäen talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia (OKM)
- Koulutustarjonta vastaa uuden työvoiman tarvetta ja toimialan palvelurakenne vastaa väestömuutokseen (OKM)
- Tieteen taso ja vaikuttavuus paranevat ja tutkimus-, innovaatio- ja kehittämistoiminnan edellytykset vahvistuvat (OKM)
- Taidetta ja kulttuuria tehdään, tuotetaan ja hyödynnetään monipuolisesti sekä huolehditaan monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä (OKM)
- Liikkuva elämäntapa vahvistuu (OKM)
- Biotalous tuottaa merkittävää arvonlisää ja kannattavaa yritystoimintaa (MMM)
- Elinvoimainen maaseutu vahvistaa kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta (MMM)
- Tietovarannoista ja tutkimuksesta vakautta ja vaurautta (MMM)
- Digitalisaatio ja datatalous luovat kestävästä kasvusta sekä vahvistavat luottamusyhteiskuntaa (LVM)
- Tulevaisuuden liikennejärjestelmä on turvallinen, tietopohjainen ja kestävä (LVM)
- Dataan perustuvat liikenteen palvelut ovat tehokkaita ja vastaavat asiakkaiden tarpeisiin (LVM)
- Digitaaliset yhteydet ja liikennejärjestelmä parantavat Suomen kilpailukykyä sekä kansainvälistä saavutettavuutta (LVM)
- Elinkeinoelämä uudistuu ja alueiden elinvoima vahvistuu (TEM)
- Työllisyys kasvaa ja osaavan työvoiman saatavuus paranee (TEM)
- Puhtaat investoinnit edistävät ilmastotavoitteita (TEM)
- Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen (YM)
- Vihreä siirtymä on kasvun perusta (YM)
- Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa (YM)

Lisäksi seuraavia tavoitteita:

Elinvoimakeskukset toimeenpanevat osaltaan vuosille 2025–2027 hyväksyttyä Team Finland (TF) -strategiaa ja johtavat alueellista TF-työtä.

Elinvoimakeskukset toimeenpanevat osaltaan Suomen kestävästä kasvusta ohjelmaa varmistaen ohjelman toimeenpanon tuloksellisuuden ja lainmukaisuuden RRF-toimeenpanon edellyttämällä tukiviranomaisen vastuilla, joista säädetään laissa EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022).

3 Tulostavoitteet

Tässä luvussa esitellään elinvoimakeskuksen tulostavoitteet. Tulostavoitekokonaisuudet on soveltuvin osin viety elinvoimakeskusten strategian tavoitteiden mukaisten väliotsikoiden alle. Tulostavoitteiden toteutumista seurataan puolivuositain liikennevalomallia hyödyntäen (ks. tarkemmin luku 5).

Kestävä kasvu

A1: Kehitämme elinkeinorakennetta monipuolisemmaksi ja kansainvälisemmäksi tukemalla uudistuvaa ja kasvavaa yritystoimintaa

Pk-yritysten uudistumista ja kasvua tuetaan yhä vaikuttavammalla rahoituksen, asiakas- ja palveluohjauksen sekä työelämän laadun ja tuottavuuden edistämistoimien yhteistyöllä alueellisissa yrityspalveluekosysteemeissä.

Tavoite 2026

Elinvoimakeskus aktivoi yrityksiä ja yrittäjiksi aikovia kasvuun, uudistumiseen ja kansainvälistymiseen. Yrityksiä kannustetaan mm. strategisen kehittämisen, digikehittämisen, puhtaan siirtymän, työelämän laadun ja omistajanvaihdoksiin valmistautumisen teemoissa. Elinvoimakeskus edistää kansainvälistä yrittäjyyttä. Kehittämistyössä huomioidaan Kasvupalveluhankkeessa kehitettävät työkalut ja toimintamallit.

Pk-yritysten uudistumista ja kasvua edistetään siten, että yritykset tunnistavat kasvu- ja uudistumistarpeensa varhaisemmassa vaiheessa ja pääsevät sujuvasti etenemään idean, kehittämisen ja investointien muodostamalla rahoitus- ja palvelupolulla. Tämä toteutetaan vahvistamalla yritysrahoituksen vaikuttavuutta, yhtenäistämällä asiakasohjausta sekä tiivistämällä rahoituksen, kasvupalvelujen ja työelämän laadun ja tuottavuuden kehittämistoimien yhteistyötä alueellisissa yrityspalveluekosysteemeissä.

Seudulliset kehitysyhtiöt, yrittäjäjärjestöt ja muut yritys kentässä toimivat tahot toimivat aktiivisina rahoitusmahdollisuuksien esiin nostajina, ensivaiheen neuvonnan tukena sekä yritysten ohjaajina tarkoituksenmukaisille rahoitus- ja palvelupoluille. Rahoitusviestintää ja -neuvontaa kehitetään ja toteutetaan yhteistyössä kumppaniverkoston kanssa, jotta yritykset tavoitetaan ajoissa, oikeilla kanavilla ja yrityksen kehitysvaiheeseen sopivalla viestillä.

Team Finland -yhteistyössä tunnistetaan, aktivoidaan ja palvellaan kasvuhakuisia yrityksiä. Alueellisten yrityspalvelu- ja TKI-toimijoiden välistä yhteistyötä kehitetään yritysten kasvun, uudistumisen ja kansainvälistymisen tukemiseksi.

Alkuvuoden 2026 aikana elinvoimakeskus laatii yrityspalveluekosysteemin kuvauksen omalla toiminta-alueellaan sisältäen myös toimintaa ja yhteistyön tiivistämistä koskevat kehittämistavoitteet. Yrityspalveluekosysteemin kuvauksen laadinnan yhteydessä sovitaan kuntien elinkeinotoimijoiden, kehitysyhtiöiden, työllisyysalueiden ja muiden aluetoimijoiden kanssa yhteistyöstä, asiakasohjauksesta ja palvelumalleista sekä määritellään palvelut. Työssä huomioidaan Kasvupalveluhankkeessa kehitettävät työkalut ja toimintamallit sekä jo aiemmin kehitetyt palvelut.

Tavoite 2027

Elinvoimakeskus aktivoi yrityksiä ja yrittäjiksi aikovia kasvuun, uudistumiseen ja kansainvälistymiseen. Yrityksiä kannustetaan mm. strategisen kehittämisen, digikehittämisen, puhtaan siirtymän, työelämän laadun ja omistajanvaihdoksiin valmistautumisen teemoissa. Elinvoimakeskus edistää kansainvälistä yrittäjyyttä. Kehittämistyössä huomioidaan Kasvupalveluhankkeessa kehitettävät työkalut ja toimintamallit.

Rahoitus- ja kasvupalvelujen viestintää, neuvontaa ja asiakasohjausta kehitetään siten, että eri yritysryhmille ja kasvuvaiheille tarjotaan kohdennettuja ja ajantasaisia rahoitus- ja palvelukokonaisuuksia. Kumppaniverkoston rooli painottuu yritysten aktiiviseen sparraamiseen, hankkeiden valmistelun tukemiseen ja yritysten ohjaamiseen vaikuttaville rahoitus- ja kehittämispoluille. Yhteistyötä syvennetään

erityisesti niiden yritysten osalta, joilla on todennettua kasvuhalukkuutta tai -
potentiaalia.

Team Finland -yhteistyössä tunnistetaan, aktivoidaan ja palvellaan kasvuhakuisia
yrityksiä. Alueellisten yrityspalvelu- ja TKI-toimijoiden välistä yhteistyötä kehitetään
yritysten kasvun, uudistumisen ja kansainvälistymisen tukemiseksi.

Yrityspalveluekosysteemi on kuvattu ja siirtyy toimintaan. Jatketaan kehittämistyötä
tavoitteiden mukaisesti.

Alueiden elinkeinorakenne on monipuolistunut (maaseudut, saaristot, kaupungit)

Tavoite 2026

Elinvoimakeskus suuntaa rahoitusta hankkeisiin, joiden tavoitteena on
elinkeinorakenteen monipuolistuminen sekä innovaatiotoiminta. Tavoitteena on pk-
yritysten kilpailukyvyyn ja kansainvälistymisen vahvistaminen erityisesti alueen
merkittävimmillä toimialoilla. Rahoitettavien toimien avulla mahdollistetaan
investointeja tuotantoprosessien modernisointiin sekä automaation, robotiikan ja
tekoälyn käyttöönottoon. Vauhditetaan pk-yritysten puhtaan siirtymän investointeja ja
TKI-hankkeita. Kehitetään maakuntarajat ylittävää yhteistyötä rajaturvallisuuden ja
kaksoiskäyttötekniologioiden liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntämiseksi. Lisätään
alueen osaamistasoa ja varmistetaan osaavan työvoiman riittävyys suuntaamalla
toimia osaamisen lisäämiseen, elinikäiseen oppimiseen ja osaavan työvoiman
saatavuuden parantamiseen vastaamaan muuttuvan elinkeinorakenteen tarpeita.
Tuetaan alueen pk-yritysten verkottumista alueellisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin
verkostoihin, sekä yhteistyötä veturiyritysten kanssa.

Elinvoimakeskuksen maaseuturahoitusta kohdennetaan erityisesti ydin- ja harvaan-
asutulle maaseudulle. Pääpaino mikroyrityksien rahoituksessa. Kehittämishankkeilla
mahdollistetaan elinkeinojen kehittämishankkeiden toteutusta, joilla monipuolistetaan
yritystoiminnan ja elinkeinojen mahdollisuuksia. Yrityksiä tuetaan laaja-alaisesti eri
toimialoilla työpaikkojen saamiseksi. Voimakkaina painotusaloina näkyvät mm.
matkailu ja elintarvikejalostus. Huomioiden pk-yrittäjien ikärakenteen edistetään
nuorten yrittäjyyttä ja maatilojen sukupolvenvaihdoksia.

Tavoite 2027

Elinvoimakeskus suuntaa rahoitusta hankkeisiin, joiden tavoitteena on
elinkeinorakenteen monipuolistuminen sekä innovaatiotoiminta. Tavoitteena on pk-
yritysten kilpailukyvyyn ja kansainvälistymisen vahvistaminen erityisesti alueen
merkittävimmillä toimialoilla. Rahoitettavien toimien avulla mahdollistetaan
investointeja tuotantoprosessien modernisointiin sekä automaation, robotiikan ja
tekoälyn käyttöönottoon. Vauhditetaan pk-yritysten puhtaan siirtymän investointeja ja
TKI-hankkeita. Kehitetään maakuntarajat ylittävää yhteistyötä rajaturvallisuuden ja
kaksoiskäyttötekniologioiden liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntämiseksi. Lisätään
alueen osaamistasoa ja varmistetaan osaavan työvoiman riittävyys suuntaamalla
toimia osaamisen lisäämiseen, elinikäiseen oppimiseen ja osaavan työvoiman
saatavuuden parantamiseen vastaamaan muuttuvan elinkeinorakenteen tarpeita.
Tuetaan alueen pk-yritysten verkottumista alueellisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin
verkostoihin, sekä yhteistyötä veturiyritysten kanssa.

Elinvoimakeskuksen maaseuturahoitusta kohdennetaan erityisesti ydin- ja harvaan-
asutulle maaseudulle. Pääpaino mikroyrityksien rahoituksessa. Kehittämishankkeilla
mahdollistetaan elinkeinojen kehittämishankkeiden toteutusta, joilla monipuolistetaan
yritystoiminnan ja elinkeinojen mahdollisuuksia. Yrityksiä tuetaan laaja-alaisesti eri
toimialoilla työpaikkojen saamiseksi. Voimakkaina painotusaloina näkyvät mm.
matkailu ja elintarvikejalostus. Huomioiden pk-yrittäjien ikärakenteen edistetään
nuorten yrittäjyyttä ja maatilojen sukupolvenvaihdoksia.

Elinvoimakeskusten yritysrahoitusta (yrityksen kehittämisavustus ja maaseudun yritysrahoitus) saaneiden yritysten liikevaihto kasvaa

Mittayksikkö
liikevaihtokerroin
(suhdeluku)

Tav 2026
≥ 7
(≥ 5)

Tav 2027
≥ 8
(≥ 6)

Tav 2028

Tav 2029

Investointien edistämisen yhteistyö ja tilannekuva alueellisista investoinneista on vahvistunut

Tavoite 2026

Itä-Suomen elinvoimakeskus ottaa käyttöön systemaattisen mallin alueen
investointeja koskevien tietojen keräämiseen ja hyödyntämiseen.
Elinvoimakeskuksessa on nimetty vastuuhenkilö, joka vastaa investointien
tilannekuvan kokoamisesta ja päivittämisestä. Investointitiedot kerätään

elinvoimakeskukseen sisäisen yhteistyön, alueellisten kumppanuuksien, mediaseurannan ja tekoälyn avulla. Työssä hyödynnetään Kasvupalveluhankkeessa kehitettyjä työkaluja ja toimintamalleja.

Neljännesvuosittain laaditaan ajantasainen kuvaus investointien toteutumisen edellytyksistä (esim. työvoiman saatavuus, energia, tontit ja toimitilat), ja tieto on hyödynnettävissä sekä alueellisesti että valtakunnallisesti.

Elinvoimakeskus koordinoi ja ylläpitää alueellista investointitilannekuvaa yhteistyössä kuntien, kehitysyhtiöiden ja yritysverkostojen kanssa. Valmistellaan kuntien ja kehitysyhtiöiden kanssa Itä-Suomeen yksi sopimus pohjainen invest-in-toimintamalli, jolla on selkeä kansainvälinen profiili: Invest in Eastern Finland. Perustetaan maakunnalliset investointitiimit. Yhteinen, päivittyvä tilannekuva merkittävistä meneillään olevista ja tulevista investoinneista on käytössä kaikilla alueen toimijoilla.

Tavoite 2027

Investointien edistämisen yhteistyötä ja tietojen keruun toimintatapaa ja välinettä kehitetään edelleen

Rakennemuutostilanteiden aktiivinen ja kokonaisvaltainen hallinta valtion edustajana alueilla, tilannekuvan ylläpito, ennakointi alueen keskeisistä toimialoista, niiden kehitysnäkymistä ja työvoimatarpeista

Tavoite 2026

Itä-Suomen elinvoimakeskukseen alueelle muodostetaan yhteinen toimintamalli äkillisiin rakennemuutostilanteisiin, sisältäen tilannekuvan ylläpitämisen. Yhteistyössä muiden yrityspalvelutoimijoiden kanssa luodaan säännöllinen tiedonvaihtoprosessi ja määritellään vastuut ajantasaisen tilannekuvan ylläpitoon. Äkillisen rakennemuutoksen tilanteissa elinvoimakeskus reagoi nopeasti ja käynnistää prosessin yhdessä yrityksen ja alueen toimijoiden kanssa. Viestinnän eri keinoin varmistetaan se, että sidosryhmät tuntevat toimintamallin ja siihen liittyvät roolit.

Elinvoimakeskus ylläpitää tilannekuvaa, ennakoii keskeisten toimialojen kehitysnäkymiä ja työvoimatarpeita. Tilannekuvaa ylläpidetään sekä positiivisissa että negatiivisissa tilanteissa yhteistyössä alueellisissa verkostoissa. Keskeisinä välineinä kehitysnäkymien ennakkoinnissa ja työmarkkinoiden tilannekuvan ylläpidossa toimivat aktiivisen verkostoyhteistyön (ml. työnantajakontaktointi) lisäksi jo vakiintuneet tietotuotteet - alueellisten kehitysnäkymien raportti sekä työvoimabarometri. Elinvoimakeskus muodostaa vuoden 2026 aikana kokonaiskuvan oman alueensa yhteistyöstä. Huomioidaan Kasvupalveluhankkeessa kehitettävät työkalut ja toimintamallit.

Tavoite 2027

Kehitetään edelleen Itä-Suomen elinvoimakeskukseen alueella käytössä olevaa yhteistä toimintamallia ja sidosryhmäyhteistyötä. Hyödynnetään työssä Kasvupalveluhankkeessa kehitettyjä työkaluja ja toimintamalleja.

Kansainvälistä osaamista hyödyntämällä edistetään yritysten kasvua ja kansainvälistymistä

Tavoite 2026

Elinvoimakeskus aktivoi ja ohjaa yrityksiä hyödyntämään kansainvälistä osaamista kasvun ja kansainvälistymisen mahdollistajana Talent Boost -strategian mukaisesti. Elinvoimakeskus tiedottaa, aktivoi ja ohjaa alueellisena yhteistyötahona Work in Finland -palvelujen piiriin työnantajia, työvoimaviranomaisia, kuntia, oppilaitoksia ja muita sidosryhmiä. Work in Finland -palveluihin osallistuneita yrityksiä aktivoidaan ja jatkopolutetaan Team Finlandin ja muiden sidosryhmien palveluiden pariin. Elinvoimakeskus tukee Talent Hub Eastern Finland -kehittämishanketta alueellaan. Elinvoimakeskukseen yrityspalveluissa ja -kontaktointeissa huomioidaan kansainvälisen osaamisen merkitys yrityksen kasvussa ja kansainvälistymisessä sekä edistetään yritysten kyvykkyyttä vastaanottaa ja hyödyntää toiminnassaan kv. taustaisia osaajia ja työvoimaa. Työssä hyödynnetään Kasvupalvelut-hankkeessa kehitettäviä palveluita ja toimintamalleja.

Elinvoimakeskukseen alueellisen koordinaation myötä työnantajien kansainvälisen rekrytoinnin palveluohjaus ja -polutus eri toimijoiden välillä on tehostunut. Tietopohja kansainvälisestä rekrytoinnista kasvaa ja sen hyödyt tulevat ilmeisemmäksi alueen elinkeinoelämälle.

Alueen pitovoimaa on edistetty toimijoita yhteen saattamalla ja hyviä käytänteitä jakamalla.

Lisäksi elinvoimakeskus tekee työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton alueellista ennakoitua osaksi valtakunnallista tilannekuvaa.

Tavoite 2027

Elinvoimakeskukseen kansainväliset palvelut ja toimintatavat ovat vakiintuneet. Varmistetaan vuonna 2027 päättyvien kehittämishankkeiden (kuten WINK ja Talent Hub Eastern Finland) tulosten jatkuvuus ja hyödyntäminen. Yrityspalveluissa kansainvälinen rekrytointi on olennainen osa asiantuntijatyötä ja yritykset ohjautuvat

sujuvasti kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin. Sidosryhmien kanssa yhteisiin tavoitteisiin ja tunnistettuihin rooleihin perustuva yhteistyö on sujuvaa ja vaikuttavaa. Elinvoimakeskuksen yrityspalveluissa ja -kontaktitoiminnassa huomioidaan kansainvälisen osaamisen merkitys yrityksen kasvussa ja kansainvälistymisessä sekä edistetään yritysten kyvykkyyttä vastaanottaa ja hyödyntää toiminnassaan kv. taustaisia osaajia ja työvoimaa. Työssä hyödynnetään Kasvupalvelut-hankkeessa kehitettäviä palveluita ja toimintamalleja. Elinvoimakeskuksen alueellisen koordinaation myötä työnantajien kansainvälisen rekrytoinnin palveluohjaus ja -polutus eri toimijoiden välillä on tehostunut. Tietopohja kansainvälisestä rekrytoinnista kasvaa ja sen hyödyt tulevat ilmeisemmäksi alueen elinkeinoelämälle. Alueen pitovoimaa on edistetty toimijoita yhteen saattamalla ja hyviä käytänteitä jakamalla. Lisäksi elinvoimakeskus tekee työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton alueellista ennakointia osaksi valtakunnallista tilannekuvaa.

Väestön koulutus- ja osaamistaso edistää alueen kestävästä kasvusta ja työllisyydestä

Tavoite 2026

Elinvoimakeskus ylläpitää kokonaiskuvaa alueen työvoima- ja osaamistarpeista verkostoyhteistyössä alueen sidosryhmien kanssa. Elinvoimakeskus vastaa alueensa lyhyen aikavälin työvoima- ja koulutustarpeen ennakoinnista ja analysoinnista sekä koulutuksen ja työmarkkinoiden kohtaamisen ennakoinnista.

Työvoima- ja osaamistarpeiden kokonaiskuvan muodostaminen tapahtuu yhteistyössä maakuntaliittojen, työllisyysalueiden, KEHA-keskuksen, työnantajien, oppilaitosten, elinkeino- ja työelämän järjestöjen ja viranomaisen kesken. Elinvoimakeskus laatii yhdessä verkoston kanssa maakunnalliset työvoimabarometrit, joiden roolia vahvistetaan tukemaan strategista päätöksentekoa ja ennakointia työvoima- ja osaamistarpeista.

Alueellista tietotuotantoa ja verkostoyhteistyötä kehitetään vastaamaan alueellisten sidosryhmien tarpeita. Tietotarpeiden kehittämistarpeita tunnistetaan ja niihin vastataan mm. ESR-rahoitteisessa Ennakointi AI-hankkeessa, jota toteutetaan kahden elinvoimakeskuksen alueella. Etelä-Savon koulutus- ja osaamistaso on noussut maakunnan strategian mukaisesti vuoteen 2030. Strategia sisältää koulutukseen, oppimiseen, työllisyyteen, yrittäjyyteen työelämän laatuun, muuttoliikkeeseen, hyvinvointiin, osallisuuteen ja ohjaukseen liittyvät tavoitteet. Pohjois-Karjalassa työllisyyden ekosysteemityö vahvistaa verkostoyhteistyötä ja elinvoimakeskuksen asemaa koordinoivana toimijana. Pohjois-Karjalan ennakointiverkoston toiminta vakiinnutetaan ja sen tuottama tilannekuva-aineisto kootaan yhteen. Ennakointi AI ESR+ hanke tukee tavoitteiden täyttymistä kehittämällä uusia innovatiivisia ratkaisuja työvoima- ja osaamistarpeiden ennakointiin.

Alueellinen työluopalinjaus laaditaan kaksi kertaa vuodessa ja sen valmisteluun sitoutetaan maakunnan toimijat. Linjaus tukee alueen elinkeinoelämän tarpeita.

Elinvoimakeskus koordinoi jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen verkostotyötä väestön koulutustason ja koulutuksen ja työmarkkinoiden kohtaamisen edistämiseksi. Koordinaatiotyö pohjautuu valtakunnallisiin strategioihin ja linjauksiin. Vuoden 2026 alkupuolella valmistellaan esitys toimintamalliksi, jossa varmistetaan niin itäsuomalaisen strategisen toiminnan vahvistuminen kuin maakunnallisten verkostojen toiminnan kehittäminen ja roolien selkeyttäminen.

Alueellisen työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut järjestetään yhteistyössä työllisyysalueiden kanssa ja elinvoimakeskus tukee toiminnallaan työllisyyden edistämisen valtakunnallisten tavoitteiden toteutumista sekä alueen työvoiman ja työnantajien osajatarpeiden tehokasta kohtaantoa. Seurantakeskusteluiden onnistumista arvioidaan analyttisesti ja työllisyysalueilta kysytään palautteita tilaisuuksista. Prosessia kehitetään kohti jatkuvaa vuoropuhelua tiiviiden välikeskustelujen avulla, mikä parantaa tiedon hyödyntämistä ja reagoitokykyä.

Tavoite 2027

Työvoima- ja osaamistarpeiden kokonaiskuvan ja ennakoinnin yhteistyötä kehitetään edelleen maakunnallisissa verkostoissa ja koko elinvoimakeskusalue huomioiden. Elinikäisen ohjauksen toimintamalli vakiintuu koko elinvoimakeskuksen alueelle. Työllisyyden seurantakeskustelujen kehittäminen toteutetaan yhteistyössä KEHAN ja työllisyysalueen kanssa tukien työllisyyden edistämisen valtakunnallisia tavoitteita sekä alueen tavoitteita ja tarpeita.

Kasvuyrittäjyysohjelman, luovan talouden kasvustrategian ja kulttuuripoliittisen selonteon edistäminen

Tavoite 2026 Elinvoimakeskus edistää hallitusohjelman tavoitetta kasvuhakuisten keskiuurten yrittäjävetoisten yritysten (ns. Mittelstand) määrän kaksinkertaistamisesta vuoteen 2030 mennessä tunnistamalla ja aktivoimalla kasvuhakuisia yrityksiä Team Finland -yhteistyön kautta sekä ohjaamalla ne tarkoituksenmukaisiin palveluihin ja rahoituskanaviin. Tavoitteena on tukea yritysten kasvua, uudistumista ja kansainvälistymistä. Elinvoimakeskus seuraa yritysten kokoluokkakajakaumaa ja sen kehittymistä jatkuvasti.

Elinvoimakeskus tukee alueen vetovoimaa sekä elinkeinoelämän uudistumista ja kasvua vahvistamalla yhteistyötä luovien alojen toimijoiden kanssa sekä edistämällä luovien alojen yrittäjyyttä, kasvua, kansainvälistymistä ja verkostoitumista. Vahvistetaan luovan työn tekijöiden työllisyyttä ja taide- ja kulttuuripalvelujen tuotantoedellytyksiä tarjoamalla neuvontaa, koulutusta, kehittämispalveluja ja rahoitusta yhteistyössä eri sektoreiden kanssa. Edistetään tapahtumatuotantoa sekä hyödynnetään kulttuurimatkailua ja taiteen osallistavaa käyttöä kotouttamisen ja alueellisen vetovoiman vahvistajina. Lisätään alan asiantuntemusta ja yhteistyötä järjestämällä verkostotapaamisia, rahoitusinfoja ja asiantuntijatapaamisia sekä vahvistamalla kulttuurialan sekä julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä. Elinvoimakeskus edistää alueellaan kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanoa.

Tavoite 2027 Elinvoimakeskus edistää hallitusohjelman tavoitetta kasvuhakuisten keskiuurten yrittäjävetoisten yritysten (ns. Mittelstand) määrän kaksinkertaistamisesta vuoteen 2030 mennessä tunnistamalla ja aktivoimalla kasvuhakuisia yrityksiä Team Finland -yhteistyön kautta sekä ohjaamalla ne tarkoituksenmukaisiin palveluihin ja rahoituskanaviin. Tavoitteena on tukea yritysten kasvua, uudistumista ja kansainvälistymistä. Elinvoimakeskus seuraa yritysten kokoluokkakajakaumaa ja sen kehittymistä jatkuvasti.

Elinvoimakeskus tukee alueen vetovoimaa sekä elinkeinoelämän uudistumista ja kasvua vahvistamalla yhteistyötä luovien alojen toimijoiden kanssa sekä edistämällä luovien alojen yrittäjyyttä, kasvua, kansainvälistymistä ja verkostoitumista. Vahvistetaan luovan työn tekijöiden työllisyyttä ja taide- ja kulttuuripalvelujen tuotantoedellytyksiä tarjoamalla neuvontaa, koulutusta, kehittämispalveluja ja rahoitusta yhteistyössä eri sektoreiden kanssa. Edistetään tapahtumatuotantoa sekä hyödynnetään kulttuurimatkailua ja taiteen osallistavaa käyttöä kotouttamisen ja alueellisen vetovoiman vahvistajina. Lisätään alan asiantuntemusta ja yhteistyötä järjestämällä verkostotapaamisia, rahoitusinfoja ja asiantuntijatapaamisia sekä vahvistamalla kulttuurialan sekä julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä. Elinvoimakeskus edistää alueellaan kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanoa.

Kalatalouden tuotteiden vienti kasvaa [koskee myös Sisä-Suomen ja Keski-Suomen elinvoimakeskusten alueita]

Tavoite 2026 Edistetään järvikalan, kalatuotteiden ja kalanpoikasten vientiin kohdistuvia kehittämishankkeita Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston suomin mahdollisuuksin. Annetaan asiakasneuvontaa yhteistyössä Elinvoimakeskusten kansainvälistymispalveluiden ja BusinessFinlandin kanssa. Vientiä edistävät hankkeet voivat sisältää laatujärjestelmien tai sertifikaattien käyttöönoton edistämistä, innovatiivisen kalanviljelyteknologisen tutkimustoiminnan laitteistoinvestointeja tai toiminnan laajentamista tasolle, joka mahdollistaa kansainvälisen logistiikan vaatimuksia.

Tavoite 2027 Edistetään järvikalan, kalatuotteiden ja kalanpoikasten vientiin kohdistuvia kehittämishankkeita Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston suomin mahdollisuuksin. Annetaan asiakasneuvontaa yhteistyössä Elinvoimakeskusten kansainvälistymispalveluiden ja BusinessFinlandin kanssa. Vientiä edistävät hankkeet voivat sisältää laatujärjestelmien tai sertifikaattien käyttöönoton edistämistä, innovatiivisen kalanviljelyteknologisen tutkimustoiminnan laitteistoinvestointeja tai toiminnan laajentamista tasolle, joka mahdollistaa kansainvälisen logistiikan vaatimuksia.

**TF-kansainvälistymispalveluihin (ml. kansainväliset rekrytointipalvelut) aktivoitujen ja osuviin kansainvälistymispalveluihin ohjattujen yritysten määrä kasvaa:
Elinvoimakeskusten liidit muille TF-toimijoille**

Mittayksikkö kpl	Tav 2026 ≥ 62 (≥ 55)	Tav 2027 ≥ 75 (≥ 63)	Tav 2028	Tav 2029
TF-kansainvälistymispalveluihin (ml. kansainväliset rekrytointipalvelut) aktivoitujen ja osuviin kansainvälistymispalveluihin ohjattujen yritysten määrä kasvaa: KasvuCRM:ään kirjatut kv-neuvonnat				
Mittayksikkö kpl	Tav 2026 ≥ 220 (≥ 200)	Tav 2027 ≥ 250 (≥ 225)	Tav 2028	Tav 2029
A2: Tuemme pk-yritysten TKI-panostusten kasvua osana kestävän kasvun vauhdittamista				
TKI-toiminta parantaa elinkeinotoiminnan tuottavuutta, kestävää kasvua ja kansainvälisyyttä				
Tavoite 2026	Elinvoimakeskus edistää maakuntien erikoisosaamiseen perustuvien liiketoimintaekosysteemien toimintaa. Tavoitteena on vahvistaa alueellisiin vahvuuksiin pohjautuvaa erikoisosaamista ja tarjota huippuosaamista myös muiden alueiden hyödyksi. Elinvoimakeskus tukee oppilaitosten ja muiden toimijoiden tavoitteita kehittämisympäristöjen ja liiketoimintaekosysteemien rakentamisessa, jotta alueen innovaatiokyvykyys vahvistuu. Team Finland –toimijoiden yhteistyöllä ja Team Finland -palvelujen monipuolisella ja laajalla käytöllä edistetään elinkeinoelämäverkottunutta tutkimusta ja luodaan toimivia palvelupolkuja yrityksille. Tavoitteena on seurata ja raportoida elinkeinoelämäverkottuneen tutkimustoiminnan onnistumista alueella, jotta kehittämistoimet voidaan kohdentaa tehokkaasti. Elinvoimakeskus toteuttaa osaltaan Etelä-Savon maakuntaliiton toimesta laadittua Etelä-Savon TKI-tiekarttaa suunnitelman mukaisesti. TKI-tiekartan tavoitteena on edistää yritysten innovaatiotoimintaa, hyödyntää eri lähteistä saatavaa rahoitusta ja vahvistaa alueen koulutuksen ja innovaatiotoimijoiden yhteistyötä ja lisätä innovaatiopalvelujen käyttöä. Elinvoimakeskus tukee Työ- ja elinkeinoministeriön ja Mikkelin kaupungin välisen ekosysteemisopimuksen toimeenpanoa aktivoimalla ja rahoittamalla pilotteihin osallistuvien yritysten kehittämishankkeita. Pohjois-Karjalassa ylläpidetään tiivistä tiedonvaihtoa ja järjestetään tapahtumia, jotka tukevat alueellisia vahvuuksia (fotoniikka, energia, metsäbiotalous, kaivosteollisuus ja start-up-yritykset). Elinvoimakeskus tukee Työ- ja elinkeinoministeriön ja Joensuun kaupungin välisen ekosysteemisopimuksen toimeenpanoa aktivoimalla ja rahoittamalla pilotteihin osallistuvien yritysten kehittämishankkeita. Elinvoimakeskus edistää liiketoimintaekosysteemien luomista Pohjois-Savon kärkitoimialojen näkökulmasta, jotta alueelta voidaan jatkossa tarjota alueellisiin vahvuuksiin nojaavaa erikoisosaamista sekä kohdentaa huippuosaamista muiden alueiden erikoisosaamisen tueksi. Elinvoimakeskus tukee yritysten henkilöstön monimuotoistumista ja kansainvälistymistä sekä kehittää alueen veturiyritysten sekä alihankintaverkostojen välistä vuoropuhelua, erityisesti vastuullisuuden ja puhtaan siirtymän teemoissa. Elinvoimakeskus tukee Työ- ja elinkeinoministeriön ja Kuopion kaupungin välisen ekosysteemisopimuksen toimeenpanoa aktivoimalla ja rahoittamalla pilotteihin osallistuvien yritysten kehittämishankkeita.			
Tavoite 2027	Elinvoimakeskus edistää maakuntien erikoisosaamiseen perustuvien liiketoimintaekosysteemien toimintaa. Tavoitteena on vahvistaa alueellisiin vahvuuksiin pohjautuvaa erikoisosaamista ja tarjota huippuosaamista myös muiden alueiden hyödyksi. Elinvoimakeskus tukee oppilaitosten ja muiden toimijoiden tavoitteita kehittämisympäristöjen ja liiketoimintaekosysteemien rakentamisessa, jotta alueen innovaatiokyvykyys vahvistuu. Team Finland –toimijoiden yhteistyöllä ja Team Finland -palvelujen monipuolisella ja laajalla käytöllä edistetään elinkeinoelämäverkottunutta tutkimusta ja luodaan toimivia palvelupolkuja yrityksille. Tavoitteena on seurata ja raportoida elinkeinoelämäverkottuneen tutkimustoiminnan onnistumista alueella, jotta kehittämistoimet voidaan kohdentaa tehokkaasti. Elinvoimakeskus toteuttaa osaltaan maakuntaliiton toimesta laadittua Etelä-Savon			

TKI-tiekarttaa suunnitelman mukaisesti. TKI-tiekartan tavoitteena on edistää yritysten innovaatiotoimintaa, hyödyntää eri lähteistä saatavaa rahoitusta ja vahvistaa alueen koulutuksen ja innovaatiotoimijoiden yhteistyötä ja lisätä innovaatiopalvelujen käyttöä. Elinvoimakeskus tukee Työ- ja elinkeinoministeriön ja Mikkelin kaupungin välisen ekosysteemisopimuksen toimeenpanoa aktivoimalla ja rahoittamalla pilotteihin osallistuvien yritysten kehittämishankkeita.

Pohjois-Karjalassa ylläpidetään tiivistä tiedonvaihtoa ja järjestetään tapahtumia, jotka tukevat alueellisia vahvuuksia (fotoniikka, energia, metsäbiotalous, kaivosteollisuus ja start-up-yritykset). Elinvoimakeskus tukee Työ- ja elinkeinoministeriön ja Joensuun kaupungin välisen ekosysteemisopimuksen toimeenpanoa aktivoimalla ja rahoittamalla pilotteihin osallistuvien yritysten kehittämishankkeita.

Elinvoimakeskus edistää liiketoimintaekosysteemien luomista Pohjois-Savon kärkitoimialojen näkökulmasta, jotta alueelta voidaan jatkossa tarjota alueellisiin vahvuuksiin nojaavaa erikoisosaamista sekä kohdentaa huippuosaamista muiden alueiden erikoisosaamisen tueksi. Elinvoimakeskus tukee yritysten henkilöstön monimuotoistumista ja kansainvälistymistä sekä kehittää alueen veturiyritysten sekä alihankintaverkoston välistä vuoropuhelua, erityisesti vastuullisuuden ja puhtaan siirtymän teemoissa. Elinvoimakeskus tukee Työ- ja elinkeinoministeriön ja Kuopion kaupungin välisen ekosysteemisopimuksen toimeenpanoa aktivoimalla ja rahoittamalla pilotteihin osallistuvien yritysten kehittämishankkeita.

T&K-toimia sisältävien hankkeiden osuus rahoitusta saaneista yritysten kehittämishankkeista on kasvanut

Mittayksikkö %	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
	≥ 60 (≥ 54)	≥ 60 (≥ 54)		

T&K-toimiin aktivoitujen ja ohjattujen yritysten määrä on kasvanut

Mittayksikkö kpl	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
	≥ 175 (≥ 155)	≥ 185 (≥ 165)		

A3: Vahvistamme ruokajärjestelmän kokonaiskestävyyttä, kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä

Elinvoimainen maaseutu vahvistaa kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta sekä kokonaiskestävyyttä (kaikki elinvoimakeskukset)

Tavoite 2026 Itä-Suomen elinvoimakeskuksen alueella kokonaisturvallisuus, huoltovarmuus ja kokonaiskestävyys muodostavat keskeisen osan maaseudun kehittämistyötä. Elinvoimakeskus toimii aktiivisesti elintarvikeketjun kriisinkestävyyden vahvistamiseksi, varautumisen edistämiseksi ja maataloustuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi. Elinvoimakeskus koordinoi alueellisia alkutuotannon valmiusryhmiä, jotka koostuvat viranomaisista, neuvontajärjestöistä, oppilaitoksista ja elinkeinoelämän edustajista. Huoltovarmuuden perustana on kannattava ja jatkuva maataloustuotanto.

Energiaomavaraisuutta ja ravinteiden saatavuutta edistetään tukemalla maatilojen energiainvestointeja ja kotimaisen rehuvalkuaisen tuotantoa kehittäville hankkeille. Viljelijöiden osaamista vahvistetaan varautumisen, johtamisen ja riskienhallinnan osalta.

CAP27-suunnitelman rahoitusvälineillä toteutetaan strategisia kehittämishankkeita, jotka tukevat varautumista, huoltovarmuutta ja kokonaiskestävyyttä. Hankkeiden teemoja ovat mm. biotalous, uusiutuva energia, omistajanvaihdot, maatilojen kilpailukyky, tuotekehitys sekä ympäristö- ja ilmastotavoitteet.

Kokonaiskestävyys rakentuu maaseudun elinvoimaisuudesta, monipaikkaisen työn ja asumisen mahdollistamisesta sekä digitalisaation ja laajakaistaninfrastruktuurin kehittämisestä.

Kaupallinen kalastus ja vesiviljely tukevat huoltovarmuutta [koskee myös Sisä-Suomen ja Keski-Suomen elinvoimakeskusten alueita]

Tavoite 2026 Varmistetaan kestävä kalojen poikastuotanto ruokakalakasvatuksen sekä velvoite-, kannanhoidollisten ja muita istukastarpeita vastaavasti. Tuetaan toimenpiteitä ja

teknisiä ratkaisuja ilmaston lämpenemisen kalankasvatukselle aiheutuneiden vahinkojen vähentämiseksi ja poikasmateriaalin turvaamiseksi siten, että kalankasvatusta harjoittavat yritykset pystyvät tuottamaan kalanpoikasia niiden tuotantokapasiteettiaan vastaavasti ja toimimaan kannattavasti ratkaisten veden lämpenemisestä ja kuivuudesta aiheutuvat ongelmat. Edistetään uusien kaupallisten kalastajien toiminnan aloittamista ottamalla käyttöön uusia rahoitusinstrumentteja. Hyödynnetään käyttö- ja hoitosuunnitelmista tehdyn kaupallisen kalastuksen analyysin tuloksia ohjaamalla kalatalousalueita lisäämään kaupallisten kalastajien toimintaedellytyksiä.

Viljelijätukien onnistunut toimeenpano mahdollistaa tukien maksamisen oikein ja ajallaan; kasvit ja eläimet ovat terveitä ja hyvinvoivia sekä tuotantopanokset korkealaatuisia (Kaikki elinvoimakeskukset)

Maa- ja elintarviketalouden valvontasuunnitelmat toteutetaan täysimääräisesti

Mittayksikkö %	Tav 2026 ≥ 100	Tav 2027 ≥ 100	Tav 2028 ≥ 100	Tav 2029 ≥ 100
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

A4: Ylläpidämme ja kehitämme liikennejärjestelmää, joka on toimiva, turvallinen ja kestävä

Maantieverkkoa on kehitetty ja ylläpidetty tietopohjaisesti Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti (Liikenne 12 -suunnitelma)

Tavoite 2026	Päivitetyn Liikenne 12 -suunnitelman linjaukset on integroitu osaksi toimintaa
Tavoite 2027	Sanallinen tavoite - täydentyy v. 2026 aikana

Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden talvihoitoon

Mittayksikkö Asteikko 1-5	Tav 2026 ≥ 3,0	Tav 2027 ≥ 2,9	Tav 2028	Tav 2029
------------------------------	-------------------	-------------------	----------	----------

Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden kuntoon

Mittayksikkö Asteikko 1-5	Tav 2026 ≥ 3,0	Tav 2027 ≥ 2,9	Tav 2028	Tav 2029
------------------------------	-------------------	-------------------	----------	----------

Puhdas siirtymä

B1: Kiihdytämme puhdasta siirtymää, mikä tukee talouden rakennemuutosta, kestävää luonnonvarojen käyttöä ja kiertotaloutta

Puhtaan siirtymän investointien edistäminen

Kestävää kasvua tukevien puhtaan siirtymän (ml. kiertotalous) investointien määrä kasvaa

Tavoite 2026	Elinvoimakeskus aktivoi yrityksiä ja alueellisia yrityspalveluverkostoja toiminta-alueellaan puhtaan siirtymän investointien suunnitteluun ja käynnistämiseen tiedottamalla investointien rahoitusmahdollisuuksista eri tiedotuskanavien ja infotilaisuuksien kautta. Aktivointia toteutetaan myös tekemällä yhteistyötä alueellisten yrityspalveluverkostojen kanssa ja suunnittelemalla yhteisiä tapahtumia yrityksille. Elinvoimakeskus tekee Lupa- ja valvontaviraston kanssa yhteistyötä, että investointihankkeiden toteuttaminen etenee alueella mahdollisimman tehokkaasti. Tavoitteena on rahoittaa puhtaan siirtymän hankkeita vähintään 35 % EAKR myöntövaltuudesta ja 100 % JTF myöntövaltuudesta.
Tavoite 2027	Elinvoimakeskus aktivoi yrityksiä ja alueellisia yrityspalveluverkostoja toiminta-alueellaan puhtaan siirtymän investointien suunnitteluun ja käynnistämiseen tiedottamalla investointien rahoitusmahdollisuuksista eri tiedotuskanavien ja infotilaisuuksien kautta. Aktivointia toteutetaan myös tekemällä yhteistyötä alueellisten yrityspalveluverkostojen kanssa ja suunnittelemalla yhteisiä tapahtumia yrityksille. Elinvoimakeskus tekee Lupa- ja valvontaviraston kanssa yhteistyötä, että investointihankkeiden toteuttaminen etenee alueella mahdollisimman tehokkaasti.

Tavoitteena on rahoittaa puhtaan siirtymän hankkeita vähintään 35 % EAKR myöntövaltuudesta ja 100 % JTF myöntövaltuudesta.

CAP-suunnitelman onnistunut toimeenpano edistää ilmasto- ja ympäristöinvestointeja alueella (kaikki elinvoimakeskukset)

Tavoite 2026 Elinvoimakeskus on saavuttanut elinvoimakeskuksille jyvitetyn CAP-suunnitelman määrälliset tavoitteet varainhoitovuonna 2026 seuraavissa mittareissa:
-Yritystuet (ympäristö ja ilmasto)
-Hanketuet (ympäristö ja ilmasto)
-Rakennetuet (ympäristö ja ilmasto)

Edistetään kiertotalousliiketoimintaa ja kestävää luonnonvarojen käyttöä vähentämällä uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta, parantamalla materiaalien kiertotalousastetta sekä vaalimalla uusiutuvia luonnonvaroja.

Kiertotalouden green dealiin sitoutuneiden toimijoiden määrä alueella.

Mittayksikkö kpl	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
	≥ 6 (≥ 4)	≥ 10 (≥ 8)		

Rahoituksen hakemisen edistäminen kiertotalousratkaisuihin

Mittayksikkö kpl	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
	≥ 10 (≥ 8)	≥ 10 (≥ 8)		

Kiertotalous on sisällytetty osaksi infrahankkeiden suunnittelua ja toteutusta

Tavoite 2026 Kiertotaloussuunnitelmat on sisällytetty osaksi infrahankkeiden suunnittelua

Tavoite 2027 Kiertotalouskoordinaatio on sisällytetty osaksi infrahankkeiden toteutusta

B2: Varmistamme osaltamme luonnon monimuotoisuuden vahvistumisen, luontokadon pysäyttämisen ja hiilinegatiivisuuden saavuttamisen

Edistetään Kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelman (KISS2030), Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU) sekä Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) tavoitteiden toteutumista alueella

Tavoite 2026 Itä-Suomen elinvoimakeskus edistää ilmastomuutokseen sopeutumista sekä ilmastotoimia maankäyttö- ja taakanjakosektorilla rahoituksen, verkostotyön vahvistamisen, alueellisen yhteistyön ja asiantuntijuuden tarjoamisen kautta sekä alueellisilla CAP-suunnitelman mukaisilla ympäristö- ja ilmastohankkeilla. Ilmastomuutoksen hillintää ja sopeutumista tuetaan elinvoimakeskuksessa viranomaistyön ja osastojen yhteistyön kautta. Elinvoimakeskus toteuttaa Hiilineutraali Pohjois-Savo – vastuullisesti ja vaikuttavasti –hanketta. Yhtenä toimenpiteenä nimetään edustaja kaikki elinvoimakeskukset kattavaan ilmastoverkostoon.

Heikentyneiden elinympäristöjen tilaa ylläpidetään ja parannetaan aktiivisesti

Parannetaan vaelluskalakantojen elinympäristöjä ja edistetään kestävää kalastusta [koskee myös Sisä-Suomen ja Keski-Suomen elinvoimakeskusten alueita]

Tavoite 2026 Parannetaan järvilohen ja järvitaimen elinolosuhteita muun muassa ennallistamalla virtavesiä ja toteuttamalla NOUSU-ohjelmaa poistamalla vaellusesteitä. Edistetään ankeriaan alasvaellusta tukevia hankkeita. Määrätään kalastusrajoitukset Lieksanjoelle ylisiirrettyjen järvilohien kutuvaelluksen varmistamiseksi. Käynnistetään uudistetun Vuoksen vesistön järvitaimenohjelman toimeenpano. Varmistetaan järvitaimenkantojen elinkierto ja elinvoimaisuus sekä mädin hankinta kärkekohteista kantojen ylläpitoon Heinäveden reitiltä, Lieksanjoelta ja Pielisjoelta. Päivitetään kalastusrajoitukset ja valmistaudutaan alueellisten yhteistyöryhmien perustamiseen järvitaimenohjelman kärkekohteissa. Varmistetaan kalastusrajoituksilla ja rauhoitusalueilla Saimaannierian luontainen elinkierto ja kannan vahvistuminen Kuolimolla, Yövedellä, Ruokovedellä ja Luonterilla.

Helmi-elinympäristöohjelman edistyminen (% hallituskauden kokonaistavoitteesta)

Tavoite 2026 Elinvoimakeskuksen alueella on aiempina vuosina suunniteltuja Helmi-ohjelman kohteita valmiina tai lähes valmiina kaikissa Helmi-teemoissa. Merkittävä osa soiden ennallistamisen sekä purojen ja lähteiden kunnostamisen toimenpiteistä toteutetaan vuonna 2024 alkaneessa Priodiversity LIFE-hankkeessa Pohjois-Savossa.

Elinvoimakeskuksen Helmi-tavoitteet teemoittain vuodelle 2026

Soiden ennallistamisen tavoite on 70 ha

Lintuvesikohteiden jatkuvan hoidon tavoite on 19 kpl

Perinnebiotooppien kunnostuksen tavoite on 5 kpl

Metsien ennallistamisen ja luonnonhoidon on 11 kpl

Purojen kunnostuksen tavoite on 10,9 km

Lähteiden ennallistamisen tavoite on 27 kpl

Uuselinympäristöjen hoidon tavoite on 3 kpl

Helmi-tavoitteiden saavuttamisen edellytyksenä on, että ennallistamisen ja luonnonhoidon toteutukseen on käytettävissä riittävät toteutus- ja henkilöstöresurssit (€, htv:t).

Tavoite 2027 Elinvoimakeskuksen alueella on aiempina vuosina suunniteltuja Helmi-ohjelman kohteita valmiina tai lähes valmiina kaikissa Helmi-teemoissa. Merkittävä osa soiden ennallistamisen sekä purojen ja lähteiden kunnostamisen toimenpiteistä toteutetaan vuonna 2024 alkaneessa Priodiversity LIFE-hankkeessa Pohjois-Savossa.

Elinvoimakeskuksen Helmi-tavoitteet teemoittain vuodelle 2027:

Soiden ennallistamisen tavoite on 158 ha

Lintuvesikohteiden jatkuvan hoidon tavoite on 21 kpl

Perinnebiotooppien kunnostuksen tavoite on 7 kpl

Metsien ennallistamisen ja luonnonhoidon tavoite on 13 kpl

Purojen kunnostuksen tavoite on 10,8 km

Lähteiden ennallistamisen tavoite on 44 kpl

Uuselinympäristöjen hoidon tavoite on 3 kpl

Helmi-tavoitteiden saavuttamisen edellytyksenä on, että ennallistamisen ja luonnonhoidon toteutukseen on käytettävissä riittävät toteutus- ja henkilöstöresurssit (€, htv:t).

Alueidenkäytön ja liikenteen yhteensovittaminen tukee kestäväää kasvua ja liikkumista sekä vähentää päästöjä

Osallistuminen ja vaikuttavuus kunta- ja kaupunkiseutuyhteistyössä

Tavoite 2026 Elinvoimakeskuksen yhteisen toimintamallin muodostaminen alueidenkäytön, liikenteen ja elinkeinoelämän osalta alueella esim. kuntien kanssa käytävät elinvoimakeskustelut. Yhteistyön jatkuvuuden varmistaminen Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

Tavoite 2027 Vaikuttavuuden kuvaaminen yhteistyön osalta, sanallinen + mittarit esim. päästövähennykset

Varautuminen ja kokonaisturvallisuus

C1: Vahvistamme yhteiskunnan toimintavarmuutta ja kriisinkestävyyttä

Viraston toiminnan jatkuvuuden varmistaminen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Valmiussuunnitelma ja sisäinen valmiusharjoittelu

Tavoite 2026 Valmiussuunnitelman laatiminen vuonna 2026 ja henkilöstön varaaminen (VAP)

Tavoite 2027 Viraston sisäinen valmiusharjoittelu vuosittain

Huoltovarmuuden ja yhteiskunnan häiriötilanteisiin varautumisen edistäminen alueella

Rakentaa ja ylläpitää toimivat yhteistyömenettelyt alueen viranomaisten, julkishallinnon toimijoiden, kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa varautumisen sekä tilannetietoisuuden kehittämiseksi sekä järjestää tarkoituksenmukaista koulutusta ja

Tavoite 2026	Varautumisen yhteistoimintasopimukset on päivitetty ja yhteistyömenettelyjen toimivuus on varmistettu muuttuneissa alueellisen varautumisen rakenteissa. Yhteistoiminnassa hyödynnetään Lupa- ja valvontaviraston alueellisia valmiustoimikuntia, maakunnallisia varautumisen yhteistyörakenteita sekä elinkeinoelämän alueellisia varautumistoimikuntia (ELVAR). Toimialakohtaista varautumiskoulutusta järjestetään alkutuottajille ja niiden sidosryhmille yhdessä Maanpuolustuskoulutus (MPK) kanssa. Maanteiden hoitourakoille järjestetään varautumiskoulutusta yhdessä Väyläviraston kanssa. Varmistetaan, että maanteiden hoitourakoiden valmiussuunnitelmat ovat ajan tasalla. Elinvoimakeskus toimii aktiivisesti elintarvikeketjun kriisinkestävyyden vahvistamiseksi, varautumisen edistämiseksi ja maataloustuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi. Elinvoimakeskus koordinoi alueellisia alkutuotannon valmiusryhmiä, jotka koostuvat viranomaisista, neuvontajärjestöistä, oppilaitoksista ja elinkeinoelämän edustajista. Huoltovarmuuden perustana on kannattava ja jatkuva maataloustuotanto.
Tavoite 2027	Yhteistyömenettelyjen toimivuus on testattu yhteisissä alueellisissa valmiusharjoituksissa. Alueellisten valmiusharjoitusten yhteydessä harjoitellaan myös viraston sisäisiä menettelyjä ja toimintamalleja. Harjoitusten opit hyödynnetään viraston oman ja alueellisen yhteistoiminnan kehittämisessä. Jatketaan toimialakohtaista varautumiskoulutusta luonnollisena jatkumona vuoden 2026 koulutukselle. Tavoite tarkentuu vuonna 2026. Elinvoimakeskus toimii aktiivisesti elintarvikeketjun kriisinkestävyyden vahvistamiseksi, varautumisen edistämiseksi ja maataloustuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi. Elinvoimakeskus koordinoi alueellisia alkutuotannon valmiusryhmiä, jotka koostuvat viranomaisista, neuvontajärjestöistä, oppilaitoksista ja elinkeinoelämän edustajista. Huoltovarmuuden perustana on kannattava ja jatkuva maataloustuotanto.

Osallistuu alueen turvallisuutta ja varautumista edistäviin verkostoihin, esimerkiksi alueellisiin valmiustoimikuntiin ja maakunnallisiin verkostoihin, sekä osallistuu alueensa valmiusharjoituksiin

Tavoite 2026	Elinvoimakeskuksen edustajat osallistuvat Lupa- ja valvontaviraston vetämien alueellisten valmiustoimikuntien, maakunnallisten varautumisen yhteistyörakenteiden ja yhteistyöryhmien toimintaan. Osallistutaan Lupa- ja valvontaviraston sekä Puolustusvoimien joukko-osaston järjestämiin valmiusharjoituksiin. Hyödynnetään huoltovarmuusorganisaation poolien ja toimikuntien järjestämiä harjoitus- ja koulutustilaisuuksia. Harjoitusten opit hyödynnetään yhteistoiminnan kehittämisessä.
Tavoite 2027	Tavoite tarkentuu vuonna 2026.

Edistää kansallisen ja monikansallisen rahoitustuen käyttöä ja tunnistaa rahoituskohteita alueen varautumisjärjestelyjen ja kriisinsietokyvyn kehittämiseksi

Tavoite 2026	Elinvoimakeskukset edistävät erilaisin käytössään olevin rahoitusmekanismein yhteiskunnan varautumista poikkeusoloihin ja tukevat huoltovarmuutta sekä häiriönsietokykyä. Toteutetaan EU:n alue- ja rakennepoliitikan ohjelmamuutosta, jonka tarkoituksena on kohdentaa rahoitusta uudelleen puolustusta tukevan teollisuuskapasiteetin kasvattamiseen ja sotilaallisen liikkuvuuden parantamiseen kaksikäyttöisyys huomioiden. Tuotetaan alueellista tietoa päätöksenteon tueksi em. teemoihin liittyen.
Tavoite 2027	Tavoite tarkentuu vuonna 2026 saatujen kokemusten perusteella.

Edistää alueellisen ja paikallisen elinkeinoelämän varautumista alueilla ja maakunnissa.

Tavoite 2026	Elinvoimakeskus toimii isäntäorganisaationa huoltovarmuusorganisaatioon kuuluvan ELVAR-toimikunnan koordinaattorille. Elinvoimakeskus jatkaa ELVAR-toimintaa edellisten vuosien mukaisesti ja koordinoi alueellista ELVAR-toimikuntaa. Vuoden 2026 aikana päivitetään toimikunnan toiminta aluehallintouudistuksen jäljiltä sikäli, kuin alueeseen ja toimijoihin on tullut muutoksia. Toiminnan painopiste on Huoltovarmuuskeskuksen strategian ja ohjauksen mukainen. Vuonna 2026 ELVAR:t osallistuvat myös alueellisten riskiarvioiden laatimiseen.
Tavoite 2027	Tavoite tarkentuu vuoden 2026 kokemusten ja uuden huoltovarmuuslain voimaan astumisen myötä

Hyvinvointi ja yhdenvertaisuus

D1: Edistämme laadukasta ja tuottavaa työelämää, joka vastaa työelämän muutoksiin

Kotoutuminen ja työllistyminen tapahtuvat nopeasti ja maahanmuuttajien omaa vastuuta lisäävästi

Tavoite 2026	Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan alue- ja paikallistasolla, että maahanmuuttajien työllistymistä tehostetaan, työllisyys nousee valtaväestön tasolle ja maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan vahvistetaan. Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen ja kuntiin siirtyminen nopeutuu ja tehostuu. Elinvoimakeskus seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alueellaan, keskeisenä kohderyhmänä ulkomaalaistaustaiset naiset. Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan, että maahanmuuttajaäitien työllisyys ja kielitaito paranevat. Elinvoimakeskus tekee yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa maahanmuuton ja kotoutumisen alueellisen seurannan kehittämiseksi. Kotoutumisen seurannan kehittämisen viitekehyksenä ovat hallitusohjelman tavoitteet: työllistyminen, kielitaidon kehittyminen, suomalaiseen yhteiskuntaan perehtyminen ja sen sääntöjen noudattaminen sekä ruotsin kielellä kotoutumisen vahvistaminen. Elinvoimakeskus tukee kotoutumislain ja muiden kotoutumisen edistämiseen vaikuttavien lakimuutosten toimeenpanoon valmistautumista alue- ja paikallistasolla. Elinvoimakeskus huomioi toimintoissaan työ- ja elinkeinoministeriön ja hallinnonalan strategiaan vuosille 2024–2030 kytkeytyvät kotoutumista koskevat valtakunnalliset pidemmän aikavälin tavoiteindikaattorit: - Ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste (%): tavoite 2026: 72,1 - Kansainvälisen suojelun perusteella maahan tulleiden työllisyysaste (%) 1/3/5/8 v maahantulon jälkeen: tavoite 2026: 15/30/50/72,1 - Kotoutumissuunnitelman saaneiden sosiaaliturvariippuvuus: tavoite 2026: Vähenee - Saavuttanut kotoutumiskoulutuksessa vähintään tavoitekielitaitotason B1: tavoite 2026: 40 %
Tavoite 2027	Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan alue- ja paikallistasolla, että maahanmuuttajien työllistymistä tehostetaan, työllisyys nousee valtaväestön tasolle ja maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan vahvistetaan. Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen ja kuntiin siirtyminen nopeutuu ja tehostuu. Elinvoimakeskus seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alueellaan, keskeisenä kohderyhmänä ulkomaalaistaustaiset naiset. Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan, että maahanmuuttajaäitien työllisyys ja kielitaito paranevat. Elinvoimakeskus tekee yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa maahanmuuton ja

kotoutumisen alueellisen seurannan kehittämiseksi.

Elinvoimakeskus tukee kotoutumislain ja muiden kotoutumisen edistämiseen vaikuttavien lakimuutosten toimeenpanoa alue- ja paikallistasolla.

Alueelliseen yhteistyöhön, kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoon ja rinnakkaisyhteiskuntien torjumiseen sekä hyvien väestösuhteiden edistämiseen panostetaan

Tavoite 2026 Elinvoimakeskus vahvistaa tietoisuutta kotoutumisjärjestelmän kannustavuuden ja velvoittavuuden lisäämisestä.

Osana alueellista yhteistyötä, elinvoimakeskus tukee kuntia ja hyvinvointialueita rinnakkaisyhteiskuntien syntyminen torjumisessa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä.

Tavoite 2027 Elinvoimakeskus vahvistaa tietoisuutta kotoutumisjärjestelmän kannustavuuden ja velvoittavuuden lisäämisestä.

Osana alueellista yhteistyötä, elinvoimakeskus tukee kuntia ja hyvinvointialueita rinnakkaisyhteiskuntien syntyminen torjumisessa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä.

D2: Turvaamme puhtaat vedet, elinvoimaisen luonnon ja kulttuuriympäristöt sekä rakennetun ympäristön osana hyvinvointia ja turvallista arkea

Vesien ja meren tilaa parannetaan toteuttamalla vesien- ja merenhoidon toimenpiteitä yhteistyössä sidosryhmien kanssa

Vesien- ja merenhoitosuunnitelmien toimenpideohjelmien toteutuminen

Tavoite 2026 Arvio vesien- tai merenhoidon toimenpiteiden toteutusasteesta vuonna 2026 on 70-90 %. Vesienhoidon toimenpiteet perustuvat vapaaehtoisuuteen. Toimenpiteiden toteutus on kiinni maa- ja vesialueiden omistajista, paikallisista toimijoista ja ulkopuolisesta omarahoituksesta sekä myönnettävistä avustusten määristä. Vesimuodostumien ekologisen tilan luokan määrittely muuttuu 4. suunnittelukaudella (2028-2033, one out all out -periaate) ja se tulee osaltaan vaikuttamaan tavoitteiden toteutumiseen jatkossa. Vesienhoidon avustusten osalta (AHTI-ohjelma) raportoidaan vuoden 2025 toteuma ympäristöministeriölle alkuvuodesta 2026. Itä-Suomen elinvoimakeskukseen vesienhoitoryhmä jatkaa vuosien 2022-2027 vesienhoitokauden toimenpideohjelman toteutusta suuntaamalla kunnostusavustuksia ja asiantuntijoiden työpanosta vesienhoidon painopistealueille. Painopisteenä on vesistöjen kunnostukset, hajakuormituksen ja orgaanisen kuormituksen vähentäminen valuma-alueilla sekä pohjavesialueiden riskien hallinta. Hakijoille ja haketoimijoille tarjotaan asiantuntija-apua ja teknistä tukea koko hankkeen ajan, hakuvaiheesta hankkeen päättymiseen saakka vesienhoidon avustuksissa ja kaupunkivesien hallinnan ja haitallisten aineiden vähentämisen ohjelmassa (AHTI-ohjelma). Vuoden 2026 aikana ympäristöministeriön rahoittamia vesienhoidon avustushankkeita on käynnissä 48 ja uusia hankkeita esitetään rahoitettavaksi 12 vesienhoidon- ja 4 pohjavesien suojelusuunnitelmahanketta. Uusien hankkeiden edistämistyötä jatketaan osallistumalla alueellisiin vesienhoitoryhmiin ja -verkostoihin, joiden kautta pyritään aktivoimaan haketoimijoita hankkeiden toteuttamiseen. Vesistökunnostusten edistämistä jatketaan Etelä-Savon vesienhoitoverkostossa, Kaakkois-Suomen KAVE-hankkeessa ja Vesistöt kuntoon Etelä-Karjalassa -verkostossa, Pohjois-Karjalassa POKVET-hankkeessa ja Koitajoki-Koitere yhteistyöryhmässä yhteistyössä Pohjois-Karjalan biosfäärialueen kanssa. Lisäksi tehdään yhteistyötä Savo-Karjalan ja Saimaan vesiensuojeluyhdistysten sekä alueiden oppilaitosten kanssa. Lupa- ja valvontaviraston koordinoimiin alueellisiin vesienhoidon yhteistyöryhmiin osallistutaan. Itä-Suomen alueella toimii myös useita alueellisia vesienhoitoryhmiä, joiden toimintaan osallistutaan. Itä-Suomen alueen vesienhoitoa viedään eteenpäin useiden Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelman (JÄSMY) hankkeiden kautta. Asiakkaita autetaan JÄSMY-hankkeiden haussa ja ohjausryhmiin osallistumalla. Lisäksi annetaan asiantuntijalausuntoja mm. maatalouden ei tuotannollista investointituista, JÄSMY:n hankkeista sekä oikeuden mukaisen siirtymän (JTF) hankkeista. Yleisenä tavoitteena on ohjata toimijoita laajentamaan rahoitus pohjaa hakemalla rahoitusta myös muista rahoituslähteistä Alueellisia toimijoita ja sidosryhmiä aktivoidaan vesienhoitotyöhön muun muassa webinaarien ja tilaisuuksien avulla. Kuopiossa järjestetään valtakunnallinen

vesistökunnostusverkoston vuosiseminaari kesäkuussa 2026 yhteistyössä SYKE:n kanssa.

Laajavaikutteisena ja pidempikestoisena hankkeena on 1.1.2026 käynnistynyt 8-vuotinen ACWA LIFE-hanke. Yksi hankkeen demoalueista, Virtasalmi-Joroinen kalatalousalue, sijoittuu Pohjois- ja Etelä-Savon alueille ja Itä-Suomen elinvoimakeskuksella on toimenpiteiden toteuttamisessa keskeinen rooli. JTF -rahoitteinen KAVE-hanke jatkuu syyskuulle 2027; hankkeen painopisteinä on turvetuotannosta poistuvien alueiden ennallistaminen ja vesistökunnostukset turvetuotannon kuormittamilla vesistöalueilla.

Itä-Suomen elinvoimakeskus vastaa Ahti-ohjelman haitta-aineet hallintaan -teeman Kaupunkivedet ja haitalliset aineet kokonaisuuden hallinnoinnista. Elinvoimakeskus koordinoi alkuvuodesta uuden avustushaun, tekee päätökset hakuun varatusta 1,0 milj. eurosta ja valvoo kaikkien käynnissä olevien hankkeiden edistymistä sekä osallistuu hankkeiden vaikuttavuuden seurantaan. Lisäksi elinvoimakeskus osallistuu ohjausryhmätyöskentelyyn sekä kaupunkivesiteeman kehittämiseen.

Ympäristöministeriölle toimitetaan Ahti-ohjelman väliraportti, jossa on yhteenvedot hankkeista. Kaupunkivesikokonaisuuden keskeisistä tuloksista ja havainnoista viestitään sidosryhmille eri tavoin. Valmistellaan Resurssit talteen ja käyttöön -teeman kytkemistä Itä-Suomen elinvoimakeskuksen hallinnoimaan kaupunkivesikokonaisuuteen sekä järjestämään aiheesta avustushaku (2,0 milj. euroa) syksyllä 2026. Avustushakujen järjestämisen toimintamalleja kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteella, ja avustusten vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan entistä kattavammin.

Tuetaan Lupa- ja valvontavirastoa vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden suunnittelussa kaudelle 2028–2033.

Kehitetään toimintamalli ja varmistetaan yhteistyömenettelyiden toimivuus vesien- tai merenhoitoa edistävien elinvoimakeskusten kesken ja muiden elinvoimakeskusten kanssa sekä elinvoimakeskuksen sisällä eri osastojen välillä mm. luonnonsuojelu-, vesitalous-, liikenne-, kalatalous- ja avustusasioissa. Tässä yhteydessä varmistetaan elinvoimakeskusten yhtenäiset ja sujuvat yhteistyö-, lausunto- ja kommentointimenettelyt Lupa- ja valvontaviraston kanssa mm. vesilain- ja ympäristönsuojelulain menettelyissä, vesien- ja merenhoidossa, vesistöseurannoissa ja alueiden käytössä.

Tavoite 2027

Vesienhoidon tavoiteltu toimenpideohjelman toteutusaste 100 %.

Jatketaan vuosien 2022-2027 vesienhoitokauden toimenpideohjelman toteutusta suuntaamalla kunnostusavustuksia ja asiantuntijoiden työpanosta vesienhoidon painopistealueille. Vuoden 2027 aikana käynnissä on noin 40-50 vesistökunnostushanketta ja uusia hankkeita pyritään saamaan vireille hanketoimijoille suunnatun neuvonnan ja asiantuntija-avun tehostamisella. Yleisesti vesienhoidon toteutuksen keinovalikoima on samankaltainen kuin edellisvuonna ja valtaosa vuonna 2026 käynnissä olleista hankkeista jatkuu.

Yhteistyöverkostojen laajenemisen myötä yhteistyö alueen toimijoiden välillä on lisääntynyt. Vesien ekologista tilaa heikentävät päästöt ovat vähentyneet, mikä edistää tilatavoitteiden saavuttamista pidemmällä aikavälillä. Hankkeet ovat samanaikaisesti tukeneet luonnonhoidon tavoitteita ja kunnostustoimien myötä myös vesielinympäristöt ovat elpymässä. ACWA LIFE -hankkeessa toimenpiteiden toteutus hyvässä vauhdissa. Vaikuttavia laajoja vesienhoitoa sekä luonnon monimuotoisuutta tukevia valuma-aluehankkeita edistetty ja saatu käynnistettyä sekä maaseuturahoituksella että valtion harkinnanvaraisilla kunnostusavustuksilla.

Ahti-ohjelman Haitta-aineet hallintaan -teeman kaupunkivesikokonaisuudessa toteutetaan valtakunnallinen avustushaku vuonna 2027. Avustushaulla edistetään kaupunkivesien hallintaan liittyvien ennaltaehkäisevien toimintamallien ja kustannustehokkaiden teknisten ratkaisujen kehittämistä ja käyttöönottoa. Tavoitteena on vähentää viemäriylivuotojen ja hulevesien mukana vesistöihin kulkeutuvien haitallisten aineiden, ravinteiden ja roskien kuormitusta sekä vahvistaa alueiden käytön, kaavoituksen ja vesihuollon välistä yhteistyötä kaupunkien hule- ja jätevesien hallinnassa. Samalla lisätään tietopohjaa haitallisten aineiden vähentämisen ja poiston mahdollisuuksista kaupunkiympäristöissä.

Lisäksi Ahti-ohjelman Resurssit talteen ja käyttöön -teemassa on tarkoitus järjestää avustushaku, jossa edistetään ravinteiden ja energian talteenottoa ja hyödyntämistä erityisesti jätevesistä ja lietteistä. Avustushaun tavoitteena on tukea ravinteiden kierrätystä, jätevesisektorin energiatehokkuutta sekä jätevesiin liittyvän energiapotentiaalin hyödyntämistä osana resurssitehokasta kiertotaloutta.

Elinvoimainen maaseutu, kulttuuriympäristö ja turvallinen rakennettu ympäristö luovat hyvinvointia

EVK:n yhteisen turvallisuutta ja hyvinvointia edistävän toimintatavan muodostaminen liikenteen, kulttuuriympäristön, maaseudun kehittämisen ja elinkeinoelämän tehtävissä. Yhteistyön jatkuvuuden varmistaminen LVV:n kanssa.

Tavoite 2026 Yhteistyön toimintatavat muodostuvat.

Tavoite 2027 Yhteistyö kehittyy ja tuo tuloksia.

Osallistuminen alueen ja alueiden väliseen yhteistyöhön, joka edistää kulttuuriympäristön hyvää tilaa sekä työn tuloksellisuutta

Tavoite 2026 Alueellisen yhteistyön tarpeet ja mahdollisuudet on tunnistettu, alueellisen yhteistyön verkostot jatkavat toimintaansa.

Tavoite 2027 Yhteistyö on tuloksellista ja luo lisäarvoa alueen kehittämiseen.

Rakennusperinnön hoitoavustukset, hakemusmäärät kpl/v

Mittayksikkö kpl	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
	≥ 180			

Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien kokonaismäärä

Mittayksikkö kpl	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
	≤ 165	≤ 163		

Luonnon monimuotoisuus vahvistuu alueellisella yhteistyöllä

Luonnonsuojelualueverkoston kehittäminen osana METSO- ja Helmi-ohjelmia, ha

Mittayksikkö ha	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
	≥ 700	≥ 700		

Alueellisten luonnon monimuotoisuusohjelmien laatiminen ja toimeenpano

Tavoite 2026 Itä-Suomen Elinvoimakeskuksen alueella luonnon monimuotoisuusohjelmien (LUMO) laatiminen ja toimeenpano on hieman eri vaiheissa. Alueellisen LUMO-ohjelman laadinta Pohjois-Savossa on aloitettu vuonna 2024 osana Priodiversity LIFE -hanketta. Pohjois-Karjalassa LUMO-ohjelman laadinta on alkanut vuonna 2025 ja Etelä-Savossa mahdollisuuksien mukaan LUMO-ohjelma vuosien 2026 ja 2027 aikana. LUMO-ohjelmien tavoitteena on luonnon tilan parantaminen kaikissa elinvoimakeskuksen maakunnissa. Ohjelmaa toteutetaan alueellisten yhteistyöryhmien, maan- ja metsänomistajien, metsäalan toimijoiden, luonnonsuojelujärjestöjen ja maakunnallisten tahojen ja muiden EVK:den ja Ympäristö-yksikön muiden ryhmien kanssa yhteistyössä.

Etelä-Savossa aloitetaan LUMO-ohjelman laatiminen, jos siihen saadaan erillinen rahoitus. Pohjois-Savossa jatketaan LUMO-ohjelmatyötä osallistamalla laajasti sidosryhmiä ja toimijoita työpajoilla ja muilla tilaisuuksilla. Jo tunnistettuja luonnon monimuotoisuuden keskittymiä ja niiden välisiä ekologisia yhteyksiä tarkennetaan hyödyntämällä Syken ja LUKEn tuottamia analyysejä. Pohjois-Karjalan LUMO-ohjelman toimenpiteet määritetään kevään aikana, samoin täydennetään Helmi-METSO-yhteistyöryhmää siten, että siihen saadaan mukaan kaikki sidosryhmät, jotka tulevat osallistumaan myös LUMO-ohjelman toimeenpanoon. Pohjois-Karjalan LUMO-ohjelmaluonnos valmistuu alkusyksystä ja lausuntokierroksen jälkeen se hyväksytään yhteistyöryhmässä sekä elinvoimakeskuksessa, ja julkaistaan viimeistään marraskuussa. Pohjois-Karjalan biosfäärialueen koordinointi jatkuu elinvoimakeskuksessa tavoitteena edistää alueellista kestäväää kehitystä, ympäristöyhteistyötä ja hankkeiden suunnittelua. Lisäksi elinvoimakeskus hoitaa erikoistumistehtävänään Suomen ENCORE-verkoston kansallista koordinaatiota ja osallistuu verkoston kokouksiin.

Tavoite 2027 LUMO-ohjelmatyössä sovitaan tavoitteista, toimenpiteistä ja vastuutahoista. Etelä-Savon LUMO-suunnitelma valmistuu vuoden 2027 loppuun mennessä, jos projektille on riittävä rahoitus. Pohjois-Savon LUMO-ohjelma valmistuu vuonna 2027. Lausuntokierroksen jälkeen se hyväksytään LUMO-työryhmässä sekä

elinvoimakeskuksessa. LUMO-ohjelman toimeenpanon koordinointi alkaa LUMO-ohjelman hyväksymisen jälkeen, ja sitä koordinoidaan Priodiversity LIFE -hankkeessa vuoteen 2031 asti. Pohjois-Karjalan LUMO-ohjelman toimeenpano alkaa, maakunnallinen yhteistyöryhmä tulee seuraamaan ohjelman toteutusta ja vaikutuksia. Ohjelmaan kirjattavat konkreettiset toimenpiteet sekä niiden toteuttajien nimeäminen ovat keskeinen osa ohjelman menestyksellisistä toimeenpanoista. Tavoitteena on hankkia ulkopuolista rahoitusta ohjelman toimeenpanoon ja seurantaan, sillä tällä hetkellä siihen ei ole resursseja. Jatketaan Pohjois-Karjalan biosfäärialueen koordinoitua.

Valtionhallinnon yhteiset tavoitteet ja aluehallinnon mahdollistajat

Digitalisaation edistäminen

Elinvoimakeskusten digitaalinen turvallisuus sisältäen henkilöstön ajantasainen tietoturvaosaaminen (yhteistyössä KEHA-keskuksen kanssa)

Tavoite 2026	Elinvoimakeskus kannustaa ja ohjaa henkilöstöä kehittämään osaamistaan osallistumalla KEHA-keskuksen tarjoamiin koulutuksiin sekä seuraamalla viestintää aiheesta.
Tavoite 2027	Elinvoimakeskus kannustaa ja ohjaa henkilöstöä kehittämään osaamistaan osallistumalla KEHA-keskuksen tarjoamiin koulutuksiin sekä seuraamalla viestintää aiheesta

Elinvoimakeskusten digitalisaatiota vauhdittavan yhteistekemisen ja kehittämisen hallintamallin luominen ja osaamisen jakaminen osasto- ja virastorajat ylittäen

Tavoite 2026	Osallistuminen aktiivisesti digitalisaation vauhdittamiseksi perustettavien yhteistyöverkostojen ja ryhmien suunnitteluun ja edelleen niiden toimintaan.
Tavoite 2027	Osallistuminen aktiivisesti digitalisaation vauhdittamiseksi perustettavien yhteistyöverkostojen ja ryhmien suunnitteluun ja edelleen niiden toimintaan.

Tekoälyn hyödyntäminen elinvoimakeskusten toimintaprosessien tehostajana ja henkilöstön arjen työn tukena

Tavoite 2026	Generatiivista tekoälyä on käyttänyt tai kokeillut henkilöstöstä vähintään puolet (nykytaso 30 %).
Tavoite 2027	Generatiivista tekoälyä on käyttänyt tai kokeillut henkilöstöstä yli puolet (nykytaso 30 %).

Tietojohtamisen kehittäminen

Tietojohtamisen osa-alue: kattava ja laadukas tiedonhallinta

Tavoite 2026	Tietotarpeiden määrittely ja tarkentaminen (sis. tietotarpeiden tunnistamisen ja päivittämisen prosessin rakentaminen)
Tavoite 2027	Tiedonhallinnan prosessien (tiedon hankinta, jalostaminen, tallentaminen ja jakaminen) ja niihin liittyvän yhteistyön ja työnjaon kehittäminen.

Tietojohtamisen osa-alue: systemaattinen tiedolla johtaminen

Tavoite 2026	Tiedon hyödyntämisen toimintamallien ja roolitusten rakentaminen sekä vastuiden määrittäminen.
Tavoite 2027	Tiedon hyödyntämisen toimintamallien kehittäminen tarvittavilta osin.

Tietojohtamisen osa-alue: henkilöstön osaamisen ja kyvykkyyden kehittäminen

Tavoite 2026	Strateginen henkilöstön kehittämissuunnitelman laadinta.
Tavoite 2027	Strategisen henkilöstön kehittämissuunnitelman toteutus.

Yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen

Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun laatu

Tavoite 2026	Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun tavoitetaso on asetettu ja laadittu sen pohjalta toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma etenemiseksi kohti seuraavaa tasoa.
--------------	---

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen

Vastuullisuusindeksi

Mittayksikkö HBaro 1-4	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
---------------------------	----------	----------	----------	----------

Toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet

Asiakaspalvelutyytyväisyys

Mittayksikkö Kysely 1-5	Tav 2026 > 4,2	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
----------------------------	-------------------	----------	----------	----------

Sidosryhmätyytyväisyys

Mittayksikkö Kysely 1-5	Tav 2026 > 4,0	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
----------------------------	-------------------	----------	----------	----------

Elinvoimakeskusten toiminnan häiriötön käynnistyminen

Tavoite 2026	Itä-Suomen elinvoimakeskusten valmistelun keskeisenä tavoitteena on viraston häiriötön käynnistyminen. Asiakaspalvelu ja asiakasohjaus: asiakkaita ja sopimuskumppaneita on pidetty ja pidetään ajan tasalla suorissa kontakteissa, nettisivujen ja some-viestinnän keinoin. Asiakaspalvelu jatkuu katkotta uuden viraston käynnistyttyä. Viestintä: muutosviestinnän suunnitelma on tehty ja sitä on noudatettu. Sidosryhmiä ja yhteistyökumppaneita on tiedotettu ja pidetty ajan tasalla valmistelun edetessä. Ulkoista ja sisäistä viestintää toteutetaan vuoden 2026 puolella suunnitelmallisesti tavoitteena selkeä asiakas- ja sidosryhmäviestintä sekä palveluiden ja tehtävien tunnetuksi tekeminen. Viraston sisäinen toiminta ja jatkuvuus: alueellinen muutosryhmä ja sen alatyöryhmät ovat valmistelleet uuden viraston toiminnan siten, että toiminta jatkuu katkotta uuden viraston puolella ja asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelut. Henkilöstö on osallistunut aktiivisesti valmisteluun ja päässyt vaikuttamaan viraston organisoitumiseen ja työprosessien suunnitteluun. Uuden viraston keskeiset osatekijät ovat valmiina käynnistymisvaiheessa: organisaatorakenne ja henkilöstön sijoittelu, yhteiset toimintaprosessit, työjärjestys, ja tulostavoitteet. Väliaikaiset esihenkilöt nimitetään nopealla aikataululla vuoden alussa, jolloin viive asioiden ratkaisemisessa jää lyhyeksi.
--------------	---

Toimintamenovähennysten hallittu toimeenpano

Tavoite 2026	Toimintamenovähennysten toteuttaminen on suunniteltu ja viraston menotaso saatettu vähennysten edellyttämään tasoon vuoden 2026 osalta
Tavoite 2027	Toimintamenovähennysten toteuttamisen suunnitelmaa on toteutettu ja viraston menotaso saatettu vähennysten edellyttämään tasoon vuoden 2027 osalta

Elinvoimakeskus ja sen tehtäväalat ovat yhteiskunnassa laajasti tunnetut

Tavoite 2026	Elinvoimakeskusten sisäistä ja ulkoista viestintää toteutetaan suunnitelmallisesti strategian ja viestinnän strategisten linjausten mukaisesti. Tavoitteena on selkeä asiakas- ja sidosryhmäviestintä sekä palveluiden ja tehtävien tunnetuksi tekeminen.
Tavoite 2027	Arvioidaan elinvoimakeskusten tarjoamien palvelujen ja tehtävien tunnettuutta yhteiskunnassa.

Elinvoimakeskuksen ja LVV:n yhteistyön onnistuminen ympäristötehtävissä.

Tavoite 2026	Yhteistyön verkostot ja toimintatavat on muodostettu ja käytössä. Kuvaus toteutetuista toimista ja onnistumisesta.
Tavoite 2027	Elinvoimakeskuksen arvio onnistumisesta asteikolla 1-5 ja yhteistyön parantamiseksi vuonna 2027 eri menettelyissä/substansseissa toteutetut toimenpiteet.

4 Voimavarojen hallinta

Henkilöstövoimavarojen edistämisen tavoitteita seurataan HenkilöstöBaro -kyselytutkimuksen avulla, joka toteutetaan Elinvoimakeskuksissa ensimmäisen kerran 2026. Tämän vuoksi tälle vuodelle ei henkilöstövoimavarojen edistämiseksi ole asetettu numeerisia tavoitteita. Vuonna 2026 toteutettavan HenkilöstöBaron perusteella elinvoimakeskuksille asetetaan vuodelle 2027 numeeriset tavoitteet ja niille tavoitetasot.

Henkilöstövoimavarojen hallinta

Kokonaisindeksi				
Mittayksikkö HBaro 1-4	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
Johtaminen-indeksi				
Mittayksikkö HBaro 1-4	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
Organisaatio-indeksi				
Mittayksikkö HBaro 1-4	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
Henkilöstön ajantasaiset tehtäväkuvat				
Tavoite 2026	Koko henkilöstölle on laadittu ajantasaiset tehtäväkuvat			

5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Tulossopimuksessa tulostavoitteet asetetaan lähtökohtaisesti koko sopimuskaudeksi. Tarvittaessa asetettuja tulostavoitteita voidaan kuitenkin päivittää ja muuttaa sopimuspäivitysten yhteydessä. Tulostavoitteiden saavuttamista kuvaavat vuosittaiset tavoitetasot asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle. Tulossopimusta päivitetään rullaavasti vuosittain.

Raportointi tulostavoitteiden toteumista tehdään kaksi kertaa vuodessa. Tulostavoitteiden koko vuoden toteumista raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen sisältyvässä toimintakertomuksessa. Tilinpäätöstietojen osalta tiedot toimitetaan ministeriölle viimeistään viikon kuluttua tilinpäätöksen hyväksymisestä ja puolivuotistietojen osalta 31.8. mennessä. Tulossopimuksen toteutumista arvioidaan ministeriön antamassa tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuuhun mennessä.

Tulossopimus ja tilinpäätöstiedot julkaistaan Valtiokonttorin määräyksen mukaisesti <https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/suunnittelun-ja-seurannan-asiakirjojen-julkaiseminen-tutkihallintoa-fi-palvelussa/>

Tavoitteiden toteutumisen arviointia varten tulossopimuksen mittareille on määritelty yksi läpi koko tulossopimuksen sovellettava arviointiasteikko. Elinvoimakeskusten ja KEHA-keskuksen osalta sovelletaan kolmiportaista asteikkoa eli ”liikennevalomallia”. Liikennevalomallissa tavoitteiden toteutumista arvioidaan seuraavasti: VIHREÄ (3) = tavoite on saavutettu tai ylitetty, KELTAINEN (2) = tavoite on saavutettu osittain/tydyttävästi tai siitä ollaan jääty jonkin verran, PUNAINEN (1) = tavoitteesta on jääty paljon tai se ei ole toteutunut lainkaan. Sanallisessa tulosraportoinnissa keskitytään tulossopimuksen tulostavoitteiden poikkeama- ja riskiraportointiin. Erityisesti tavoitteista jäämisestä ja sen syistä tulee raportoida.

Toimialaohjaus täydentää tulosohjausta tarvittaessa ja hallinnonalat ohjeistavat toimialaohjauksen menettelyistä erikseen.

Allekirjoitukset toteutetaan sähköisesti.

13.2.2026

Työ- ja elinkeinoministeriö	Tiina Korhonen, ylijohtaja
Maa- ja metsätalousministeriö	Pekka Pesonen, kansliapäällikkö
Ruokavirasto	Leena Räsänen, pääjohtaja
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Heidi Backman, kansliapäällikkö
Ympäristöministeriö	Juhani Damski, kansliapäällikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö	Miikka Rainiala, osastopäällikkö
Väylävirasto	Kari Wihlman, pääjohtaja
Itä-Suomen elinvoimakeskus	Ari Niiranen, ylijohtaja

6 Liite

Liite 1: Määrärahataulukko

ELINVOIMAKESKUSTEN TOIMINTAMENOT VUODELLE 2026 (luonnos 9.2.2026)

Elinvoimakeskus	Palkkausmenot,			Matkat ja muut menot	Tuottavuus-	Yhdistymise	Maksullinen	Muut muutokset	Muut muutokset	Momentin	YHTEENSÄ 2026	Vuodelta 2025	Siirtyvät	YHTEENSÄ
	Palkkausmenot (vakinaiset)	määräaikainen henkilöstö*	KEHA lähtö tilanne		toimet	stä johtuva lisäsäästö		muutokset (pysyvät)	muutokset (kerta-	ylityksen kattaminen		määräraha (pl. korvamerkityt)*	korvamerkityt määrärahat*	
1. Uusimaa	8 160 600	94 200	-	249 000	-484 800	0	-11 000	240 100	0	-403 000	7 845 100	997 100	0	8 842 200
2. Lounais-Suomi	16 837 700	422 200	-	698 300	-1 028 900	-241 000	-244 000	21 700	0	-804 000	15 662 000	1 990 600	0	17 652 600
3. Kaakkois-Suomi	14 605 000	186 100	-	490 900	-887 700	-208 000	0	-70 000	0	-689 000	13 427 300	1 706 600	0	15 133 900
4. Sisä-Suomi	10 343 700	259 600	-	325 400	-620 100	-97 000	-4 098 000	0	0	-299 000	5 814 600	739 000	653 568	7 207 168
5. Keski-Suomi	8 399 800	57 800	-	221 500	-514 800	0	-8 000	-47 600	0	-396 000	7 712 700	980 300	0	8 693 000
6. Itä-Suomi	11 832 500	195 000	-	335 200	-719 000	-169 000	-27 000	205 400	0	-569 000	11 084 100	1 408 800	0	12 492 900
7. Etelä-Pohjanmaa	5 542 200	245 900	-	147 000	-307 100	0	-6 000	-2 100	0	-275 000	5 344 900	679 400	0	6 024 300
8. Pohjanmaa	4 283 200	216 600	-	137 200	-251 100	0	0	-21 000	0	-213 000	4 151 900	527 700	0	4 679 600
9. Pohjois-Suomi	8 812 600	24 600	-	347 800	-540 100	-85 000	-16 000	242 500	78 000	-433 000	8 431 400	1 071 600	0	9 503 000
10. Lappi	10 434 300	0	-	430 600	-651 100	0	-55 000	-14 000	-30 000	-494 000	9 620 800	1 222 800	6 000	10 849 600
KEHA oma toiminta	0	0	13 881 100	410 400	-419 500	-	-	553 300	0	-704 000	13 721 300	1 743 900	0	15 465 200
EVK yhteiset menot	250 000	0	32 144 500	-	-800 000	-	-	-262 000	0	-1 529 000	29 803 500	0	3 500 000	33 303 500
YHTEENSÄ	99 501 600	1 702 000	46 025 600	3 793 300	-7 224 200	-800 000	-4 465 000	846 300	48 000	-6 808 000	132 619 600	13 067 800	4 159 568	

*kertaluonteinen